

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra hudební výchovy

Diplomová práce

Bc. Ivona Pastyříková, DiS.

Učitelství hudební výchovy pro střední školy a 2. stupeň ZŠ maior

Učitelství anglického jazyka pro 2. stupeň ZŠ minor

**Problematika multižánrového využití akordeonu
ve výuce na ZUŠ**

Olomouc 2021

Vedoucí práce: PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila pouze uvedenou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne 23.03.2021

Bc. Ivona Pastyříková, DiS.

Děkuji PaedDr. Leně Pulchertové, Ph. D. za četné konzultace, poskytnutí rad
a odborné vedení práce.

Obsah

Úvod.....	7
1. Popis akordeonu.....	9
1.1. Popis klasického akordeonu.....	9
1.2. Popis digitálního akordeonu.....	12
2. Využití akordeonu v různých žánrech nonartificiální hudby.....	14
2.1. Blues.....	14
2.2. Elektronická taneční hudba.....	16
2.3. Heavy metal.....	17
2.4. Pop.....	18
2.5. Punk rock.....	19
2.6. Reggaeton.....	20
2.7. Rock.....	21
2.8. Shrnutí.....	22
3. Vymezení vzdělávacího zaměření “Hra na akordeon” na ZUŠ.....	23
3.1. RVP ZUV.....	23
3.1.1. Část C.....	23
3.1.2. Část D.....	25
3.2. ŠVP.....	27
3.3. Závěr.....	29
4. Srovnání vybraných škol hry na akordeon.....	30
4.1. Havlíček, Machalíčková, Ondruš – Škola hry na akordeon.....	30
4.2. Petr Pavelek – Akordeonová školička.....	32
4.3. A. Holzschuh – Neue Holzschuh Akkordeon Schule 1, 2.....	33
4.4. Celkové srovnání uvedených škol hry na akordeon.....	34
5. Realizace nonartificiální hudby ve výuce na ZUŠ.....	36
5.1. Sólová hra.....	36
5.1.1. Hra z notového materiálu.....	36
5.1.1.1. Hra ze zpěvníku.....	37
5.1.1.2. Hra z notového zápisu pro jiný nástroj.....	38
5.1.2. Hra bez notového materiálu.....	40

5.2. Komorní/soubořová hra.....	45
5.2.1. Hra z notového materiálu.....	45
5.2.2. Transkripce nonartificiální skladby z klavírního partu do partitury pro akordeonový soubor	49
6. Pozice a popularita akordeonu na českých ZUŠ	61
6.1. Vyhodnocení jednotlivých otázek dotazníkového šetření.....	62
6.2. Vyhodnocení dotazníkového šetření	75
Závěr	77
Souhrn	79
Summary	80
Seznam použité literatury a pramenů.....	81
ANOTACE.....	85

Úvod

Volbě tématu diplomové práce předcházela úvaha jakým směrem se vydat, aby efektem této práce bylo propagovat akordeon jako nástroj mnoha možností a zvýšit jeho popularitu především u mladší populace. Proto jsem zvolila onu multižánrovost, ve které si může každý najít to, co se mu líbí. Jakožto absolventka konzervatoře ve hře na akordeon a zároveň i učitelka akordeonu na základní umělecké škole mám k tomuto nástroji velmi blízký vztah a mám také zájem o to, aby jeho popularita do budoucna vzrůstala.

Prvním cílem práce je tedy poukázat na fakt, že akordeon není pouze nástrojem lidovým či umělečným, ale také nástrojem hudby nonartifciální a multižánrové. Druhým cílem je zhodnotit vybrané školy hry na akordeon a posoudit jejich vhodnost pro výuku hry na akordeon po stránce metodické i žánrové. Třetím cílem práce je představit možnosti využití nonartifciální hudby ve výuce akordeonu na základních uměleckých školách za účelem motivovat jak učitele akordeonu k zapojení těchto hudebních žánrů do výuky, tak i samotné žáky k jejich interpretaci. Dalším cílem práce je poskytnout učitelům jednoduchý návod, díky kterému je možné za poměrně krátký čas vytvořit transkripci nonartifciální skladby z klavírního partu pro akordeonový soubor, kterou je pak možné využít na nejrůznějších akcích a koncertech školy. V neposlední řadě je cílem práce zmapovat aktuální situaci na českých základních uměleckých školách, a v návaznosti na to také pozici a popularitu tohoto hudebního nástroje v České republice.

Práce je rozdělena do šesti kapitol. První kapitola se zabývá popisem klasického akordeonu a elektronického akordeonu a přináší čtenářům přehled, o jakém nástroji tato práce pojednává. Druhá kapitola se zabývá některými nonartifciálními hudebními žánry, ve kterých je akordeon využit, a demonstruje způsoby využití akordeonu v těchto hudebních žánrech na hudebně-analytických sondách. Třetí kapitola seznamuje čtenáře s vymezením vzdělávacího zaměření Hra na akordeon na ZUŠ. Čtvrtá kapitola analyzuje vybrané školy hry na akordeon, a to především z pohledu využitých hudebních žánrů. Pátá kapitola přináší návrhy, jakým způsobem lze realizovat výuku nonartifciálních hudebních žánrů ve výuce akordeonu na ZUŠ a poskytuje učitelům jednoduchý návod na transkripci nonartifciální skladby z klavírního partu pro akordeonový soubor. Poslední, šestá

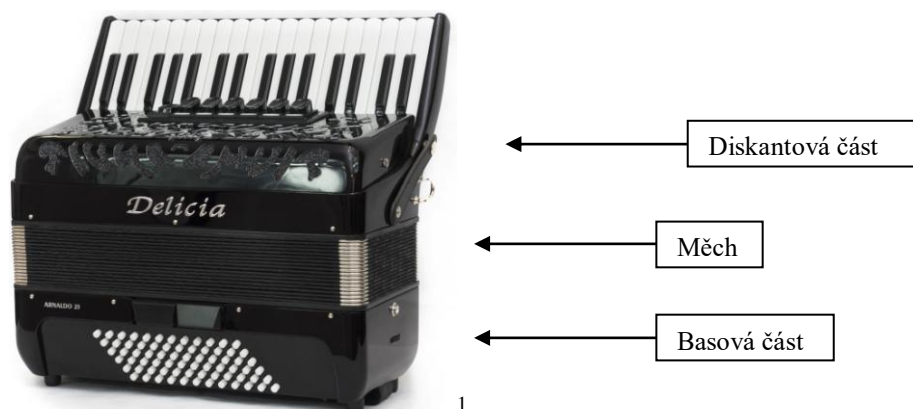
kapitola zpracovává výsledky dotazníkového šetření a zkoumá pozici a popularitu akordeonu na českých ZUŠ.

Podobnou problematikou se v českém prostředí doposud zabývala pouze Markéta Folvarčná, která ve své diplomové práci „*Akordeon a jeho uplatnění napříč žánry*“ nastínila využití akordeonu v lidové, folkové, jazzové a vážné hudbě. Závěrečná kapitola práce obsahuje také výsledek dotazníkového šetření týkajícího se popularity akordeonu na českých konzervatořích v roce 2015/2016. O uplatnění akordeonu v dalších nonartificiálních žánrech a pozici akordeonu v českých ZUŠ se však doposud nikde nedočteme, proto se jimi zabývám v této diplomové práci.

Jako autorka práce věřím, že bude přínosem nejen pro učitele akordeonu, ale také inspirací pro učitele ostatních hudebních nástrojů. Také si myslím, že by tato práce mohla dopomoci k rozšíření výuky nejrůznějších hudebních žánrů a zpestřit tak repertoár mnohých koncertů a vystoupení. V neposlední řadě také věřím, že tato práce pomůže do budoucna zvýšit popularitu akordeonu a také výuky hry na akordeon jako takové.

1. Popis akordeonu

V úvodu diplomové práce je nutné seznámit čtenáře s hudebním nástrojem, kterého se tato práce bude týkat. Akordeon se skládá ze tří hlavních částí – diskantová (melodická) část, měch a basová část.

Dle způsobu tvorby tónu dělíme akordeony na klasické a digitální.

1.1. Popis klasického akordeonu

Klasický akordeon (někdy též lidově zvaný „harmonika“) patří mezi aerofony, jedná se tedy o nástroj vzduchový. Vzduch je zde ovládán prostřednictvím měchu a slouží k tomu, aby rozechvěl kovové jazýčky, čímž vzniká tón. Akordeon je nástroj chromatický, což znamená, že při pohybu měchu v obou směrech (dovnitř i ven) zaznívá při stisku též klávesy či knoflíku stejný tón.²

Akordeon se vyrábí v několika velikostech tak, aby si hráč mohl zvolit nástroj dle své výšky. Malé děti proto začínají hrát na malý akordeon a postupně podle toho jak rostou, přechází na nástroje větší. Velikost nástroje ovlivňuje jeho rozsah a také váhu. Čím větší rozsah nástroj má, tím je těžší, vzhledem k většímu počtu kovových jazýčků a větší konstrukci nástroje.

Basová část akordeonu obsahuje několik řad basových knoflíků, tzv. „standardních basů“. Každá řada basů má svou určitou funkci. V první svislé řadě nejbližší k měchu jsou basy pomocné, které zní o tercii výše než k nim příslušné basy základní umístěné ve druhé řadě. K základnímu basu se vždy pojí akordy

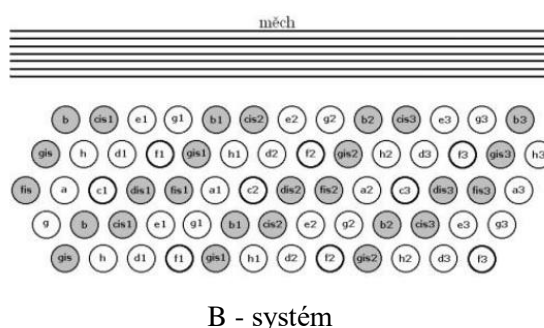
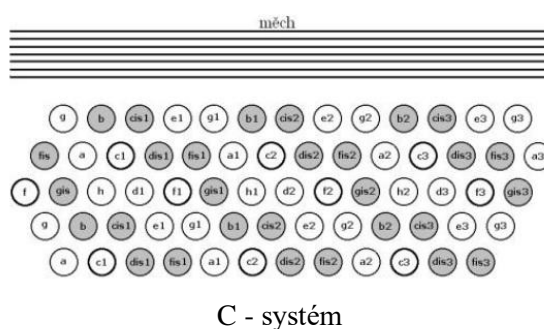
¹ Všechny recenze Delicia Arnaldo 23 - Heureka.cz. *Akordeony - Heureka.cz* [online]. Copyright © 2007 [cit. 22.07.2020]. Dostupné z: <https://akordeony.heureka.cz/delicia-arnaldo-23/recenze/?s=6#ng:6f6c64686173682dcb313c798d40a6741c9c261ffed6db9a>

² VICAR, J. *Akordeon a jeho hudební uplatnění*. Praha: Panton, 1981.

tzv. „konvektorem“, který přepíná tři řady basů standardních na basy melodické a obráceně.

Diskantová část akordeonu je zpravidla dvojího typu – klávesová či knoflíková. Klávesová, jak už z názvu vyplývá, je tvořena klaviaturou, jejíž uspořádání je stejné jako u klávesových nástrojů. Rozsah klaviatury je dán velikostí nástroje, přičemž s pomocí rejstříků může být rozšířen jak nahoru, tak dolů, a také může při stisku jedné klávesy zaznívat daný tón ve více oktávách současně (podobně jako je tomu u varhan). Čím větší je nástroj, tím více má rejstříků.

Knoflíkový akordeon má namísto kláves v melodické části knoflíky, které jsou uspořádány v určitém systému. Tento systém je dvojího typu, tzv. „C-systém“ a „B-systém“. Oba dva systémy znázorňuje ve své bakalářské práci Klára Šmahelová po vzoru Jany Bezpalcové, autorky nejznámější české školy hry na knoflíkový akordeon.

5

Jak můžeme vidět, uspořádání knoflíků je u každého z typů jiné, což v praxi znamená, že hráč na C-systém používá jiný prstoklad než hráč na B-systém. Proto jsou také mnohdy v notách pro knoflíkový akordeon uvedeny dva druhy

⁵ ŠMAHELOVÁ, Klára. *Akordeon ve tvorbě moravských skladatelů od konce 20. století do současnosti*. Brno, 2011. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy. Vedoucí práce prof. PhDr. Miloš Štědroň, CSc.

prstokladu, jeden vhodný pro B-systém a druhý pro C-systém. Výhodou knoflíkového akordeonu je fakt, že disponuje v diskantové části větším rozsahem než akordeon klávesový. Plusem je také umístění knoflíků blízko sebe, díky čemuž dokáže hráč zahrát mnohem větší intervaly než na akordeonu klávesovém, kde chytí dle velikosti ruky maximálně duodecimu až terdecimu. Knoflíkový akordeon se stejně jako akordeon klávesový vyrábí v různých velikostech a je vybaven několika rejstříky.

Diskantovou a basovou část spojuje střední díl – měch. Ten má několik záhybů opatřených koženými rohy a kovovými růžky, je vzduchotěsný a vhání vzduch do diskantové i basové části akordeonu.⁶ Celková délka měchu závisí opět na velikosti akordeonu. Malé akordeony jsou vybaveny kratším měchem, proto hráči na malý akordeon musejí měch obracet o poznání častěji než hráči na velký akordeon, který je vybaven měchem vyšším a delším.

1.2. Popis digitálního akordeonu

Digitální akordeon je na první pohled téměř stejný, jako akordeon klasický. Skládá se také ze tří dílů – diskantové části, měchu a basové části.

V první řadě však digitální akordeon od klasického odlišuje tvorba tónu. Digitální akordeon obsahuje elektronickou zvukovou banku nástrojů, což znamená, že zvuk konkrétního nástroje je vyvolán z digitální paměti. Nezbytnou součástí jsou zde však velmi citlivé senzory reagující na tlak vzduchu vhněného měchem. Tyto senzory okamžitě reagují na požadované pohyby měchu a dodávají zvuku digitálního akordeonu onu typickou zvukovou pružnost akordeonu klasického.

⁶ akordeon konstrukce a popis - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 01.09.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=rz8IfWknbfA>

⁷ Roland FR-4 X BK – Thomann Česko. [online]. Copyright © 1996 [cit. 01.09.2020]. Dostupné z: https://www.thomann.de/cz/roland_fr_4_x_bk.htm

Dalším rozdílem oproti akordeonu klasickému je ovládací panel, který je umístěný v diskantové části akordeonu, nad klávesami či knoflíky. Tento ovládací panel je podobný těm, které již dobře známe například z keyboardů.

Hráč má zde na výběr nejen rejstříky, které jsou typické pro klasický akordeon (pod čísly 1 až 0), ale má k dispozici také zvuky nejrůznějších dalších hudebních nástrojů jako je například saxofon, housle, flétna a další. Výběr konkrétního zvuku kontroluje hráč na malém displeji umístěném na horní straně diskantové části. Kromě zvuků lze na ovládacím panelu zapnout také metronom, efekty jako je např. reverb a chorus, či nastavit hlasitost hry.

V basové části akordeonu se nachází větší počet zvukových rejstříků, které slouží buďto jako rejstříky klasické, nebo také jako rejstříky orchestrální, kde si hráč může navolit například zvuk tuby, kontrabasů, piana a dalších. Vzhledem k tak široké škále zvuků v obou částech akordeonu může hráč vytvořit nespočet zvukových kombinací vhodných pro interpretaci nejrůznějších hudebních žánrů.

Co se týká konstrukce, najdeme zde ještě další rozdíly oproti klasickému akordeonu. Spodní strana diskantové části je totiž vybavena výstupem pro sluchátka, takže hráč může hrát kdykoliv a jak dlouho chce, aniž by vyrušoval své okolí. Další výhodou je výstup pro připojení zesilovací bedny, což se hodí zejména při vystoupeních ve větších prostorách. Většina digitálních akordeonů nabízí také možnost připojení USB flash-disku s vlastní hudební databází.⁹

⁸ Roland FR-3X V-Accordion - Roland FR-3X V-Accordion - Schools rent from \$522/term - Musicorp Australia. *Musicorp Australia | Musical Instrument Rental and Hire for Individuals and Schools* [online]. Copyright © 2019 The Polygon Group Pty Ltd [cit. 01.09.2020]. Dostupné z: <https://www.musicorp.com.au/schools/keyboards/roland-fr-3x-v-accordion/123245-932264/>

⁹ FR-3x V-Accordion® Guided Tour - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 04.09.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=5KRoe8FC8vA&t=34s>

2. Využití akordeonu v různých žánrech nonartificiální hudby

Ačkoliv je akordeon známý především jako nástroj pro hudbu lidovou či artificiální, je v dnešní době hojně využíván také napříč nejrůznějšími dalšími hudebními žánry. V této kapitole se tedy budeme zabývat využitím akordeonu v nonartificiálních žánrech, mezi které zařadíme blues, elektronickou taneční hudbu, heavy metal, pop, punk rock, reggaeton či rock.

Úkolem této kapitoly je seznámit čtenáře se základní charakteristikou daného hudebního žánru a názorně demonstrovat způsob využití akordeonu v daném hudebním žánru na hudebně-analytických sondách, nikoliv datovat, kdy byl akordeon v těchto hudebních žánrech využit.

2.1. Blues

Blues je termín, který původně označoval sólový vokální projev amerického černošského folklóru. Postupem času se však blues ustálilo v pevnou hudební formu s následujícími charakteristickými prvky. Pro blues je typická dvanáctitaktová forma, kterou je ovlivněna melodie, a dále tzv. blues-tonalita, která osciluje mezi durovým a mollovým tónorodem. Rytmus a melodická křivka vokálního partu mají quasirecitativní deklamační charakter. Mezi vokální melodickou linií a instrumentálním doprovodem panuje antifonální princip. To znamená, že pauzy mezi vokálními frázemi jsou vyplňovány bohatou figurací hranou doprovodným nástrojem/nástroji, příp. orchestrem. Harmonie v rámci dvanáctitaktového blues vychází ze střídání základních harmonických funkcí (T-S-D-T). Vedle vokálně-instrumentálního blues existuje také blues instrumentální.¹⁰

Blues dělíme na tři hlavní proudy: *country blues* (*venkovské*) s podžánry blues z mississippské delty, texaské blues, atlantic coast blues a east coast blues, dále na *city blues* (*městské*) s podžánry klasické blues, boogie woogie, poster blues a citified country blues, a na tzv. *urban blues*, které bylo založeno na hudebních tradicích jednotlivých krajů.¹¹

Příkladem využití akordeonu v blues může být například LP z roku 1989 s názvem „*The Wild Taste of Chicago*“ skupiny Mojo blues band, na kterém uvádí „*Accordion boogie*“. Tuto skladbu složili přímo členové Mojo blues band,

¹⁰ MATZNER, Antonín – WASSERBERGER, Igor – POLEDŇÁK, Ivan a kol. Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část věcná. 1. díl. Praha: Editio Supraphon, 1983.

¹¹ Tamtéž, s. 55, 56.

a to konkrétně Dozzler, Gugolz, Trauner a Toyfl. Nástrojové obsazení skladby je následující: akordeon, bicí nástroje, kytara a klavír – jedná se tedy o skladbu instrumentální.¹²

Na základě poslechu nahrávky ze serveru YouTube¹³ můžeme zpozorovat, že skladba je založená na již zmíněném dvanáctitaktovém základu, který střídá základní harmonické funkce v tomto pořadí T-S-T-D-S-T. V každých 12 taktech má jeden z nástrojů sólo, a to konkrétně buď akordeon, klavír nebo kytara. Ostatní nástroje, které zrovna sólo nehrají, se stávají nástroji doprovodnými.

Na základě poslechu zmíněné nahrávky zapíšeme do not prvních 12 taktů, ve kterých má sólo akordeon. Takto vytvořený zápis je pouze přibližný, slouží pro demonstraci dvanáctitaktového tématu, pořadí harmonických funkcí a také charakteru akordeonového partu.

The image shows a musical score for the first 12 measures of a piece. It is written in 4/4 time and consists of three systems of two staves each (treble and bass clef). The first system (measures 1-5) is labeled 'T' and 'S'. The second system (measures 6-10) is labeled 'T', 'D', and 'S'. The third system (measures 11-12) is labeled 'T' and features triplets in both staves. The notation includes various chords, eighth notes, and rests, with some notes beamed together.

V zápisu vidíme převážně tečkovaný rytmus, který je pro boogie woogie typický. Dalším charakteristickým prvkem je melodický postup základních basových tónů, který přetrvává i po celý zbytek skladby, na rozdíl od partu pravé ruky, který se mění jak na doprovodný, tak opět na sólový, avšak s odlišnou melodií než je zde.

¹² Mojo Blues Band - The Wild Taste Of Chicago (1989, Vinyl) | Discogs. *Discogs - Music Database and Marketplace* [online]. Copyright © 2020 Discogs [cit. 04.11.2020]. Dostupné z: <https://www.discogs.com/Mojo-Blues-Band-The-Wild-Taste-Of-Chicago/release/13191080>

¹³ Accordion Boogie - Mojo Blues Band - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 04.11.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=H27g5-R-Wq0>

2.2. Elektronická taneční hudba

Elektronická taneční hudba je určena především pro energický tanec v nočních klubech. Základem této hudby je stálý rytmus, ke kterému jsou postupně přidávány melodie, vokály a zvukové efekty. Charakteristickým prvkem je tzv. „samplerování“ zvuku a využívání zvukových sekvencí, kde je zvuk nahráván do určitých stop a tyto stopy jsou pak použity v hudbě. Pro vznik elektronické hudby je důležitý také počítačový software, který umožňuje její tvorbu. Počítačové programy, jako je například *Cubase* a *Ableton Live*, poskytují tvůrcům elektronické hudby řadič (z angl. „sequencer“), sampler, bicí automat, zvukovou banku se širokým spektrem hudebních nástrojů a různé zvukové efekty.¹⁴

Hudba vytvořená elektronicky se v počítačových programech dá propojit také s hudbou, kterou reálně hudebníci nahrají či zpěváci nazpívají. Vzhledem k tomu, že tvorba hudby přes počítač je však v mnohých případech dostupnější než nahrávání hudby v nahrávacích studiích a také vzhledem k široké škále možností, které nabízí, se elektronická hudba rozšířila po celém světě a vznikl nespočet jejích dalších podžánrů.

Jako příklad využití akordeonu v elektronické hudbě bychom mohli uvést píseň „*Glad You Came*“ z roku 2011, kterou vydala britsko-irská skupina The Wanted. Tato píseň spadá do podžánru zvaného Eurodance a je kombinací stálého rytmu, elektronických bicích a zvukových efektů s nahaným zpěvem, klavírním a akordeonovým partem. Akordeonový part je zapsán do not po poslechu nahrávky na YouTube¹⁵ následovně:

¹⁴ DAYAL, Geeta – FERRIGNO, Emily. *Electronic Dance Music (EDM)*. Grove music online [online]. [cit. 04.11.2020]. Dostupné z: <https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-1002224259>

¹⁵ The Wanted - Glad You Came - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 04.11.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=2ggzxInyzVE>

Z notového zápisu je patrné, že akordeonový part není příliš bohatý. Jedná se o dva krátké dvoutaktové motivy, které jsou téměř totožné, liší se pouze třetí a čtvrtou dobou ve druhém taktu. Akordeon však zaznívá v průběhu celé písně, kromě úvodu a závěru. Tyto dva krátké motivy tedy byly pravděpodobně zaznamenány do zvukové stopy, kterou poté autor písně namnožil a poskládal v počítačovém programu za sebe tak, aby se v písni neustále opakovala. Jediné, co se v průběhu písně mění, je hlasitost uvedení těchto motivů, jejich kombinace s dalšími elektronickými zvuky a práce se zvukovými efekty.

2.3. Heavy metal

Tento termín se pro označení hudebního žánru používá od 60. let 20. století. Pro heavy metal je typický zkreslený zvuk kytar, tvrdší zvuk bicích a baskytary. Dále se vyznačuje využitím kytarových riffů, specifické techniky zpěvu zvané „screaming“, technicky náročných kytarových sól a sól na bicí nástroje. Texty písní obsahují širokou škálu problémů a často evokují hrůzu a mystiku.¹⁶

Vývoj heavymetalové hudby přinesl vznik dalších podžánrů, jako je například Nová vlna britského heavy metalu, klasický heavy metal, black metal, thrash metal, speed metal, glam metal, metalcore, funk metal, alternativní metal, death metal, nu metal a další. Tyto podžánry rozebírá podrobněji Ian Christe ve své knize „*Ďáblův hlas – heavy metal – kompletní historie pro znalce*“.¹⁷

Příkladem využití akordeonu v heavy metalu může být například píseň „*Vodka*“ finské skupiny Korpiklaani. Při poslechu nahrávky¹⁸ slyšíme, že píseň působí tvrdším charakterem na základě využití zkresleného zvuku elektrických kytar, krátkých výrazných riffů, úderných bicích nástrojů, pěvecké techniky zvané „screaming“ a poměrně rychlého tempa. Sólo na elektrickou kytaru či bicí je v písni nahrazeno sólem hraným na akordeon.

Kromě zmíněného sóla hraje akordeon výraznou melodii v instrumentální předehře a mezihře, a v druhé polovině písně také jako melodický podklad refrénu.

¹⁶ WALSER, Robert. Heavy metal. Grove music online [online]. [cit. 10.11.2020]. Dostupné z: <https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000049140?rsk=ibLAqW>

¹⁷ CHRISTE, Ian. *Ďáblův hlas: Heavy metal - kompletní historie pro znalce*, 2. vyd. Praha3: BB/art s.r.o., 2010.

¹⁸ KORPIKLAANI - Vodka (OFFICIAL VIDEO) - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 10.11.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=e7kJRGPgvRQ>

Ve slokách hraje akordeonista levou rukou doprovodné akordy, které ve výsledném zvuku písně nejsou natolik výrazné, avšak také dotvářejí její harmonickou stránku.

Melodie uvedená v předešlé má dvě části. První část se opakuje dvakrát a v písni dále už nezazní. Druhá část se v předešlé opakuje také dvakrát. Dále je tato melodie využita v mezihrách, v refrénech jako podklad a je také součástí sóla ve druhé třetině písně.

1. část:

2. část:

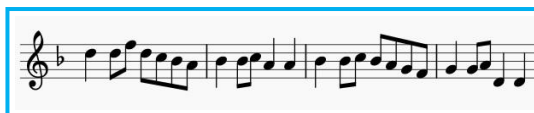

Sólo hrané na akordeon je složeno také ze dvou částí. První část se opakuje celkem dvanáctkrát, přičemž po osmi taktech začnou hrát ostatní nástroje k této melodii bohatší instrumentální doprovod. Druhá část sóla obsahuje melodii, kterou již známe z předešlé a mezihry (vyznačena modře). Opakuje se zde dvakrát.

1. část:

2. část:

2.4. Pop

Termín Pop označuje podžánr populární hudby, o kterém však nemůžeme říci, že má konkrétní znaky. Jde totiž spíše o přístup k vytváření hudby, který je odlišný od jiných podžánrů, jako je například rock, soul nebo country. Jedná se tedy o vznik nových stylistických kombinací a také „popových“ verzí rocku, country, hip hopu a dalších. Popová hudba je však neoddelitelně spojena s komerčními zájmy. Skladatel Stephen Foster (pravděpodobně první skladatel popu v Americe) zkombinoval příjemné diatonické melodie v durové tónině se střídáním základních harmonických funkcí tak, aby hudba byla jednoduchá a transparentní a cílila na to, že ji většina posluchačů pochopí už po prvním či druhém poslechu. Takto jednoduchá a přitažlivá hudba se často dostává do povědomí lidí, aniž by to sami chtěli, čímž oslovuje široké okolí.¹⁹

¹⁹ WARWICK, Jacqueline. *Pop*. Grove music online [online]. [cit. 5.11.2020]. Dostupné z: <https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-1002259112?rskey=IGQJG5>

Jako příklad využití akordeonu v popu bychom mohli uvést píseň „*Me Voy*“ mexické interpretky Juliety Venegas. Na základě poslechu nahrávky na YouTube²⁰ můžeme říci, že píseň je v 6/8 taktu, obsahuje zpěvné a chytlavé melodie a má jednoduchou harmonickou strukturu, ve které se střídá durová tónika, subdominanta, dominanta a mollový šestý stupeň. Co se týká akordeonu, hraje v písni následující zpěvnou melodii:

Tato melodie je uvedena v úvodu jako součást přede hry a poté dále v písni jako první mezihra. Druhá mezihra má podobnou melodii, která se mírně obměňuje ve čtvrtém, sedmém a osmém taktu:

Kromě této melodie hraje akordeon v průběhu písni akordy, které podtrhují harmonickou stránku písni a také doprovodnou figuru ve formě osminových not na tóny akordu příslušné harmonické funkce.

2.5. Punk rock

Tímto termínem je označena hudba, pro kterou je důležitým rysem primitivnost, drsnost a pohrdání kvalitou. Skupiny, které by se daly označit jako punk rockové, mají následující charakteristiku. Jejich tvorba je agresivní, stejně tak jako jejich vzhled a chování, zažívají rychlý a krátkodobý úspěch, často nejsou považovány za úplně profesionální a jejich živá vystoupení mívají nízkou hudební úroveň.²¹

Mezi hlavní znaky punk rocku řadíme dravost a agresivitu hudby, jednoduché harmonické struktury, náročné texty, které jsou mnohdy také posměšné, drobné riffy a hudební experimenty.²²

²⁰ Julieta Venegas - Me Voy (Video Stereo) - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 05.11.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=y8rBC6GCUjg>

²¹ MATZNER, Antonín – WASSERBERGER, Igor – POLEDŇÁK, Ivan a kol. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část věčná. 1. díl.* Praha: Editio Supraphon, 1983. s. 320

²² MOORE, Allan F. *Punk rock.* Grove music online [online]. [cit. 09.11.2020]. Dostupné z: <https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000046257?rskey=zSppG1&result=1>

Jako příklad využití akordeonu v punk rocku bychom mohli uvést píseň „*I'm Shipping Up To Boston*“ irsko-americké skupiny Dropkick Murphys. Při poslechu nahrávky²³ můžeme zhodnotit charakteristické prvky písně, a to konkrétně rychlé, úderné tempo, jednoduchou harmonickou strukturu, částečně také agresivní charakter podtržený tzv. „screamingem“ a krátké kytarové riffy.

Co se týká akordeonového partu, obsahuje krátkou, výraznou a údernou melodii, která je využita především v instrumentální předejhře, mezihrách a dohře, ale také jako melodický podklad sloky. Vyskytuje se ve dvou zněních. První znění začíná na prvním stupni tóniny e-moll (tón e), druhé znění na pátém stupni (tón h).

1. znění:

2. znění:

2.6. Reggaeton

Tento hudební žánr nám na první pohled není natolik známý, což má také své opodstatnění. Jedná se totiž o portorikánský žánr, který je kombinací latino hip hopu a dancehall reggae, a písně tohoto žánru jsou zpívány ve španělštině. Svou popularitu si však získal díky některým světově známým interpretům, jako je například Daddy Yankee a Don Omar, jejichž hity prosadily tento žánr v amerických a také v mezinárodních popových hitparádách. Mezi hlavní znaky reggaetonu bychom tedy zařadili upravený rytmus reggae, ke kterému je přednášen rap převzatý z hip hopu na texty ve španělštině.²⁴

A právě Don Omar ve spolupráci s Lucenzem využili ve svém hitu „*Danza Kuduro*“ akordeon. Na základě poslechu nahrávky²⁵ můžeme říct, že píseň

²³ I'm Shipping Up To Boston - Dropkick Murphys - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 09.11.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=x-64CaD8GXw>

²⁴ MARSHALL, Wayne. *Reggaeton*. Grove music online [online]. [cit. 10.11.2020]. Dostupné z: <https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-1002087540?rskey=xs2qyo&result=1>

²⁵ Lucenzo & Don Omar - Danza Kuduro (Out Now) - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 10.11.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=rUFgacK8sZ0>

je nazpívána ve španělštině, rytmus je pravděpodobně převzat z reggae, ale je upraven a zrychlen. Co se týká vokálního partu, slyšíme v písni rap, ale také melodický zpěv. Důležitým prvkem je zde zpěvná, výrazná melodie. Mohli bychom tedy říci, že se jedná o reggaeton, který je zkombinovaný také částečně s prvky popu.

Co se týče akordeonového partu, jedná se zde o jeden čtyřtaktový motiv, který se v písni objevuje několikrát. První znění je uvedeno v předešlé kapitole a dále se tento motiv vyskytuje jako melodický podklad ve zpívaných částech písně. Ve zbylých částech písně na základě poslechu nahrávky akordeon pravděpodobně nehraje.

2.7. Rock

Původní rock měl následující charakteristiky. Harmonie byla omezena na dvanáctitaktové schéma blues, ze kterého byla odvozena i jednoduchá, výrazná melodika krátkých úryvkovitých zvolání. Rytmika byla přehledná, zdůrazňovala v doprovodu silně akcentované sudé doby. Interpretační styl byl expresivní, přednes výrazný jak ve vokální složce, tak i v kratších instrumentálních sólech. Důležitý však byl celkový zvukový charakter a stoupající intenzita zvuku.²⁶

Rock se však nadále vyvíjel a rozrostl se do spousty dalších odnoží, jejichž charakteristika s vymezením těchto vyjadřovacích prostředků v mnohých případech nemusí plně korespondovat. Pro účel této práce je však uvedena charakteristika dostačující.

Příkladem využití akordeonu v rockové hudbě může být píseň „Come with Me Now“ hudební skupiny KONGOS. Na základě poslechu nahrávky²⁷ můžeme říci, že pro tuto píseň je charakteristické akcentování sudých dob, výrazná rytmika, převážné využití základních harmonických funkcí, krátká instrumentální sóla, expresivní výraz a intenzita zvuku.

Co se týče akordeonového partu, akordeon zazní výrazněji v introdukci písně a dále ve druhé třetině písně při hře krátkého sóla. Ve zbylých částech písně hraje

²⁶ MATZNER, Antonín – WASSERBERGER, Igor – POLEDŇÁK, Ivan a kol. Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část věcná. 1. díl. Praha: Editio Supraphon, 1983. s. 329

²⁷ KONGOS - Come with Me Now - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 05.11.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Gz2GVIQkn4Q>

akordeon většinou také, ale slouží především jako doplněk harmonického podkladu. Part akordeonu v introdukci a sólu je následující:

Introdukce:

1. část sóla:

2. část sóla:

V introdukci hraje akordeon krátký jednotaktový motiv, který opakuje nejprve dvakrát bez doprovodu ostatních nástrojů a poté čtyřikrát s doprovodem. Sólo, které se nachází ve druhé třetině písně, je složeno ze dvou částí. V první části hraje akordeonista dvoutaktový motiv, který opakuje šestkrát, na něj navazuje druhá část sóla obsahující jednotaktový motiv opakující se čtyřikrát. Celkem má tedy sólo akordeonu 16 taktů. Charakter je rázný, jedná se o několikanásobné opakování jednoduchých avšak úderných motivů, což je pro rock také typické.

2.8. Shrnutí

V rámci této kapitoly jsme si na základě hudebně-analytických sond předvedli využití akordeonu interprety různých nonartificiálních hudebních žánrů. To prokazuje, že akordeon je bezesporu nástroj zajímavý, s širokou škálou uplatnění nejen ve vážné a lidové hudbě, ale také právě v hudbě nonartificiální. Tato kapitola pojala akordeon jako nástroj, který je součástí doprovodné sekce, tedy součástí skupiny hudebních nástrojů. V rámci této práce však budeme pojednávat o akordeonu také jako o nástroji sólovém a věnovat se způsobům interpretace nonartificiálních hudebních žánrů, a to především s přihlédnutím k jejich využití na ZUŠ.

3. Vymezení vzdělávacího zaměření “Hra na akordeon” na ZUŠ

Základní umělecké vzdělávání spadá pod Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT). Na jeho internetových stránkách tedy nalezneme veškeré potřebné informace týkající se základního uměleckého vzdělávání, významné aktuality, a co je nejdůležitější, platné znění základních kurikulárních dokumentů, kterými se výuka na základních uměleckých školách řídí. Systém kurikulárních dokumentů je rozdělen na státní úroveň a na školní úroveň. Na státní úrovni se jedná především o Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání (dále jen RVP ZUV). Z tohoto rámcového vzdělávacího programu pak na školní úrovni vychází každá ZUŠ při tvorbě Školního vzdělávacího programu (dále jen ŠVP), který je pro každou školu specifický, avšak musí splňovat požadavky zadané RVP ZUV.²⁸ V této kapitole se s těmito dokumenty blíže seznámíme.

3.1. RVP ZUV

RVP ZUV je kurikulární dokument vydaný MŠMT. Skládá se celkem z šesti částí A-F a Slovníčku použitých výrazů. Část A vymezuje RVP ZUV v systému kurikulárních dokumentů, část B se zabývá charakteristikou a organizací ZUV, část C a D rozebereme důkladněji dále, část E je věnovaná Multimediální tvorbě a část F je rozdělena do tří podkapitol – Vzdělávání žáků mimořádně nadaných, Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a Tvorba a zpracování školního vzdělávacího programu.

3.1.1. Část C

Část C stanovuje cíle a klíčové kompetence ZUV. Cíle ZUV jsou závazné, učitel je s nimi srozuměn, a ve výuce směřuje k jejich naplnění. Cíle jsou v RVP ZUV vymezeny ve čtyřech bodech následovně:

- utvářet a rozvíjet klíčové kompetence žáků, kultivovat tím jejich osobnost po stránce umělecké a motivovat je k celoživotnímu učení
- poskytnout žákům základy vzdělání ve zvoleném uměleckém oboru s ohledem na jejich potřeby a možnosti

²⁸ *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010 [cit. 10.11.2020]. Dostupné z: http://www.vuppraha.rvp.cz/wp-content/uploads/2009/12/PRM_RVPZUV_NAWEB.pdf

- připravit žáky po odborné stránce pro vzdělávání ve středních a vyšších odborných školách uměleckého nebo pedagogického zaměření a na konzervatořích, případně pro studium na vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením
- motivovat žáky k učení a spolupráci vytvořením příznivého sociálního, emocionálního a pracovního klimatu²⁹

Klíčové kompetence pro ZUV jsou specifické a představují souhrn vědomostí, dovedností a postojů důležitých pro rozvoj žáka po stránce umělecké a pro jeho uplatnění v praktickém i profesním životě. Utváření a rozvíjení klíčových kompetencí je celoživotním procesem, proto je podstatou ZUV vybavit žáky kompetencemi na takové úrovni, která je pro ně dosažitelná. Smyslem je tedy neustálé směřování k dosažení klíčových kompetencí.³⁰

Klíčové kompetence jsou společné pro všechny obory ZUV. Řadíme mezi ně kompetence k umělecké komunikaci, kompetence osobnostně sociální a kompetence kulturní. Tyto kompetence jsou v RVP ZUV vymezeny následovně:

Kompetence k umělecké komunikaci

Žák:

- disponuje vědomostmi a dovednostmi, které mu umožňují samostatně volit a užívat prostředky pro umělecké vyjádření
- proniká do struktury a obsahu uměleckého díla a je schopen rozeznat jeho kvalitu

Kompetence osobnostně sociální

Žák:

- disponuje pracovními návyky, které jsou utvářeny soustavnou uměleckou činností a které formují jeho morálně volní vlastnosti a hodnotovou orientaci
- účelně se zapojuje do společných uměleckých aktivit a uvědomuje si svoji odpovědnost za společné dílo

²⁹ *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010 [cit. 10.11.2020]. Dostupné z: http://www.vuppraha.rvp.cz/wp-content/uploads/2009/12/PRM_RVPZUV_NAWEB.pdf

³⁰ Tamtéž, s. 14.

Kompetence kulturní

Žák:

- je vnímavý k uměleckým a kulturním hodnotám a chápe je jako důležitou součást lidské existence
- aktivně přispívá k vytváření i uchování uměleckých hodnot a k jejich předávání dalším generacím³¹

3.1.2. Část D

Část D se zabývá uměleckými obory v ZUV. U každého oboru je uvedena jeho charakteristika a dále vzdělávací obsah oboru, který je vyjádřený formou očekávaných výstupů rozčleněných do dvou vzdělávacích oblastí. V případě hudebního oboru je vzdělávací obsah dále rozpracován do vzdělávacích zaměření. Další důležitou součástí je rámcový učební plán, který stanovuje závaznou minimální dotaci pro daný umělecký obor.³²

Hudební obor je rozdělený do dvou oblastí – *Hudební interpretace a tvorba* a *Recepce a reflexe hudby*, které jsou navzájem provázané. V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* si v našem případě žák osvojuje hru na akordeon, získává elementární hudební návyky a dovednosti, které dále rozvíjí jako sólista, ale také jako spoluhráč v komorní nebo souborové hře. Tato oblast se v ZUV realizuje v podobě individuální výuky (sólová hra na akordeon) a kolektivní výuky (komorní hra či souborová hra). V oblasti *Recepce a reflexe hudby* je důležité naučit žáka orientovat se ve světě hudby, přenášet své zkušenosti, dovednosti a vědomosti ze hry do vnímání hudby, díky aktivnímu poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky jej hodnotit. Tato oblast je realizována především v podobě kolektivní výuky (hudební nauka).³³

Vzdělávací obsah oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je rozdělen do jednotlivých vzdělávacích zaměření. Pro účel této práce se budeme zabývat konkrétně vzdělávacím zaměřením *Hra na akordeon*. RVP ZUV zde stanovuje očekávané výstupy žáků ve 3. ročníku základního studia I. stupně, které však nejsou závazné, ale spíše orientační. Co však je závazné, jsou očekávané výstupy 7. ročníku

³¹ *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010 [cit. 10.11.2020]. Dostupné z: http://www.vuppraha.rvp.cz/wp-content/uploads/2009/12/PRM_RVPZUV_NAWEB.pdf

³² Tamtéž, s. 15.

³³ Tamtéž, s. 16.

základního studia I. stupně a také 4. ročníku základního studia II. stupně. Ty stanovují, co žák závazně musí umět po absolvování prvního a druhého stupně základního studia. Jako příklad si tedy uvedeme očekávané výstupy 7. ročníku základního studia I. stupně ve hře na akordeon:

Žák:

- ovládá prstovou techniku pravé i levé ruky v rámci svých motorických schopností
- orientuje se v celém rozsahu melodické části nástroje, je schopen rozlišit základní dynamiku a tempo
- zvládá základní označení a manuální používání rejstříků pravé i levé ruky, podílí se na výběru skladeb
- podle individuálních schopností zahraje z paměti vybrané přednesové skladby, zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu
- na základě svých schopností se začleňuje do souborové nebo komorní hry³⁴

Absolvent I. stupně základního studia ve hře na akordeon by tedy měl ovládat prstovou techniku, orientovat se v melodické části nástroje, rozlišit dynamiku a tempo, znát rejstříkování, podílet se na výběru skladeb, hrát z paměti i z listu a zapojovat se do komorní či souborové hry. Tyto očekávané výstupy jsou závazné a jsou především ověřitelné, což umožňuje zkontrolovat, zda byly tyto výstupy opravdu naplněny.

Další důležitou součástí RVP ZUV je Rámcový učební plán pro hudební obor, který stanovuje minimální týdenní hodinovou dotaci pro všechna vzdělávací zaměření hudebního oboru. Co se týká Hry na akordeon, stanovuje rámcový učební plán jednu vyučovací hodinu individuální výuky týdně ve všech ročnících základního studia I. stupně. Co se týká kolektivní výuky na I. stupni, způsob a formu její realizace, zařazení do ročníku a hodinovou dotaci si určuje sama škola v ŠVP. Podobně je to také s individuální i kolektivní výukou na II. stupni, kde o těchto věcech také rozhoduje škola ve svém ŠVP.

³⁴ *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010 [cit. 10.11.2020]. Dostupné z: http://www.vuppraha.rvp.cz/wp-content/uploads/2009/12/PRM_RVPZUV_NAWEB.pdf

Na základě rámcového vzdělávacího programu si každá ZUŠ vytváří svůj vlastní školní vzdělávací program, který rozebereme v následující podkapitole.

3.2. ŠVP

Pro účely této práce budeme pracovat se školním vzdělávacím programem ZUŠ Žerotín Olomouc, který je volně přístupný na webových stránkách školy. V prvních třech kapitolách ŠVP se seznámíme s identifikačními údaji školy a její charakteristikou, dále se zde dočteme o zaměření školy a její vizi. První důležitější kapitolou je však kapitola čtvrtá, která rozebírá výchovné a vzdělávací strategie jednotlivých uměleckých oborů. V návaznosti na RVP ZUV jsou zde podrobněji rozebrány prostředky k rozvíjení stanovených klíčových kompetencí žáků. Učitelé pak tyto prostředky ve výuce využívají a směřují tak žáky k neustálému rozvoji jejich klíčových kompetencí.

Pátá kapitola s názvem *Vzdělávací obsah uměleckých oborů* je nejobsáhlejší a z hlediska výuky na ZUŠ také (společně se zmiňovanou čtvrtou kapitolou) nejdůležitější. V úvodu podkapitoly pojednávající o hudebním oboru nalezneme stručný popis, jakým způsobem je v tomto oboru v ZUŠ Žerotín výuka organizována. Dále zde nalezneme charakteristiku obou vzdělávacích oblastí a rozdělení těchto oblastí do jednotlivých studijních zaměření. Toto rozdělení koresponduje s RVP ZUV.

V rámci této práce se budeme zabývat studijním zaměřením *Hra na akordeon*. Tato podkapitola začíná krátkou charakteristikou akordeonu, na kterou hned navazuje učební plán. V učebním plánu nalezneme tabulky, ve kterých je přehledně zpracovaná hodinová dotace všech předmětů ve všech ročnících přípravného i základního studia I. a II. stupně. Pro vysvětlení obsahu těchto tabulek bych uvedla například tabulku pro základní studium I. stupně.

ZÁKLADNÍ STUDIUM I. STUPNĚ

		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	Celkem hodin
Hra na akordeon		1	1	1	1	1	1	1	7
Volitelný předmět	Komorní hra				1	1	1	1	4
	Sborový zpěv				1	1	1	1	4
	Hudební nauka	1	1	1	1	1			5
Celkem hodin týdně		2	2	2	3	3	2	2	16

35

³⁵ Školní vzdělávací program ZUŠ Žerotín Olomouc [online]. Olomouc, 2020 [cit. 11.11.2020]. Dostupné z: https://www.zus-zerotin.cz/uploads/4/files/Zpravy/SVP_2020-2021.pdf

Z uvedené tabulky je patrné, že individuální výuka hry na akordeon probíhá ve všech ročnících jednu hodinu týdně, komorní hra či sborový zpěv probíhá také jednu hodinu týdně ve 4. - 7. ročníku a hudební nauka probíhá jednou týdně v 1. – 5. ročníku. Spodní řádek udává celkový počet hodin týdně v každém z ročníků.

Na učební plán navazuje charakteristika vyučovaných předmětů a dále vzdělávací obsah předmětu *Hra na akordeon*. Vzdělávací obsah předmětu je rozpracován do jednotlivých ročníků formou očekávaných výstupů. Tyto výstupy jsou ověřitelné a představují závazné minimum, které musí žák zvládnout v daném ročníku. Výstupy 7. ročníku základního studia I. stupně a 4. ročníku základního studia II. stupně by měly korespondovat s očekávanými výstupy stanovenými RVP ZUV. Ukážeme si tedy zde výstupy 7. ročníku základního studia I. stupně ve hře na akordeon uvedené v ŠVP ZUŠ Žerotín, abychom je mohli porovnat s kapitolou 3.1.2., kde jsou uvedeny očekávané výstupy tohoto ročníku stanovené RVP ZUV.

7. ROČNÍK

ŽÁK:

- prezentuje prstovou a měchovou techniku v rámci svých individuálních schopností
- využije všech získaných dovedností a nastuduje repertoár ze skladeb přiměřeně náročnějších
- zahraje z listu učivo úrovně 4. ročníku
- zhodnotí výkony své i svých spolužáků
- zahraje přednesovou skladbu v rámci absolventského výkonu³⁶

Ve srovnání s výstupy stanovenými RVP ZUV můžeme říci, že výstupy v ŠVP ZUŠ Žerotín s nimi většinou korespondují. To, co zde není vysloveno konkrétně, jako například orientace v melodické části nástroje, rozlišování dynamiky a tempa při hře, či používání rejstříků, je zakomponováno ve výstupech předcházejících ročníků, a zde podřazeno slovnímu spojení „vyžije všech získaných dovedností“. Po dovršení 7. ročníku základního studia I. stupně by tedy žák ZUŠ Žerotín ve hře na akordeon měl splňovat jak výstupy stanovené ŠVP, tak výstupy stanovené

³⁶ Školní vzdělávací program ZUŠ Žerotín Olomouc [online]. Olomouc, 2020 [cit. 11.11.2020]. Dostupné z: https://www.zus-zerotin.cz/uploads/4/files/Zpravy/SVP_2020-2021.pdf

RVP ZUV. Vzdělávací obsah předmětů komorní hra, souborová hra a sborový zpěv je v ŠVP uveden obecně a platí pro všechna uskupení.

V závěru ŠVP nalezneme ještě další kapitoly, které se týkají zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, vzdělávání žáků mimořádně nadaných, hodnocení žáků a vlastního hodnocení školy.

3.3. Závěr

Závěrem této kapitoly bychom mohli říci, že systém kurikulárních dokumentů je opravdu promyšlený. Na státní úrovni se řídíme RVP ZUV, který stanovuje závazný rámec pro všechny školy tohoto typu. Z něj pak vychází ŠVP, které si vytváří každá škola samostatně tak, aby se mohla jakkoliv profilovat, ale zároveň dodržela požadované výstupy. To umožňuje školám i učitelům flexibilitu a poměrnou volnost, co se týče metod výuky, ale také co se týče samotné volby repertoáru – škol hry, etud, přednesů, písní a skladeb nejrůznějších hudebních žánrů. Proto je v pozici učitele důležité se nad volbou repertoáru zamýšlet. V následujících kapitolách se proto budeme zabývat srovnáním škol hry na akordeon a způsobům interpretace skladeb různých nonartifických hudebních žánrů.

4. Srovnání vybraných škol hry na akordeon

V rámci této kapitoly budeme srovnávat vybrané školy hry na akordeon, a to především z hlediska žánrů, které jsou v těchto školách využity. Zmíníme zde však také pár slov k celkové dramaturgii škol, a to konkrétně s ohledem na seřazení učiva, jak na sebe navazuje a zda se podle dané školy žáci dokážou efektivně učit. Hodnocení bude vycházet také ze zkušeností výuky hry na akordeon na ZUŠ.

4.1. Havlíček, Machalíčková, Ondruš – Škola hry na akordeon

První podkapitolu věnujeme škole, která je v České republice nejrozšířenější, a to *Škole hry na akordeon*, kterou napsali autoři Ilja Havlíček, Františka Machalíčková a Ján Ondruš v roce 1960. Škola je dvojjazyčná, kromě českého jazyka si ji lze přečíst také v německém jazyce. Nejprve se tedy podíváme na obsah školy a její celkovou dramaturgii.

Tato škola obsahuje kromě not také teoretické kapitoly, které se nacházejí v úvodu. V první kapitole autoři zmiňují učební osnovu pro 1., 2. a 3. ročník a uvádějí, která část školy je pro konkrétní ročník vhodná. Kromě toho také zmiňují další technickou a přednesovou literaturu rozepsanou též do konkrétních ročníků. Vzhledem k tomu, že od roku 1960 uplynulo již spousta let a udála se spousta změn v osnovách, které nakonec nahradily školní vzdělávací programy, není vhodné se touto učební osnovou řídit při výuce. Je však možné přejmout rozdělení práce s touto školou do jednotlivých ročníků na základě tohoto přehledu, neboť je ta práce rozdělena vhodně od nejjednodušších cvičení jednou rukou, až po nejtěžší cvičení hraná dohromady.

Dále škola obsahuje základní informace o nástroji a základy hudební teorie, tak, aby byla vhodná také pro samouky. Zajímavá je také foto příloha, kde autoři znázorňují správný posed u akordeonu ze všech úhlů. Tato příloha je však opět poněkud zastaralá, neboť v dnešní době je posed u akordeonu jiný, a to konkrétně v tom, že akordeonisté nesedí s nohama u sebe, ale mají je rozkročené, a spodní roh klaviatury mají opřený o vnitřní bok pravého stehna, tak, aby byl nástroj ukotven a při tahu měchu se nepohyboval zprava doleva. Ostatní zásady zůstávají stejné – neopírat se, sedět rovně, upevnit nástroj spojovacím řemenem na zádech.

Autoři se věnují také základu prstové techniky, která je rozepsaná jak pro pravou, tak pro levou ruku, a také základům měchové techniky. Na tyto dvě

kapitoly už navazují první cvičení. Autoři zde vhodně umístili fotky, které znázorňují správné postavení rukou a zároveň ukazují hráčům základní pozici rukou pro hru následujících cvičení.

Co se týká uspořádání učiva, je tato škola koncipována velmi dobře. Začíná cvičeními pro každou ruku zvlášť, poté přechází k základní souhře. Dále následují dvě části – melodická hra a akordová hra, které obsahují cvičení s odlišným způsobem hry basů. V praxi se ve výuce nejčastěji uplatňuje kombinace těchto dvou částí, tedy šikovnější žáci hrají vždy jedno cvičení melodické a jedno cvičení akordové, u slabších žáků tato cvičení střídáme. Škola dále postupně vysvětluje hru stupnic, náročnější technické prvky, hru složitějších doprovodů, kombinuje v rámci jednoho cvičení akordovou i melodickou hru. V závěru školy je uveden přehled durových i mollových stupnic včetně akordů a jsou zde také popsány jednotlivé rejstříky.

Nyní na tuto školu nahlédneme z jiného pohledu, a to z pohledu žánrovosti. Z větší části škola obsahuje cvičení technická, která nemají vyhraněný žánr. Tato cvičení slouží výhradně k nastudování daného technického problému, tudíž bývají pro žáky často nezáživná. Autoři však vhodně proložili technická cvičení dalšími hudebními žánry, z nichž je zde nejvíce zastoupena hudba lidová, a to česká i slovenská. Třetím a posledním žánrem, který se v této škole objevuje, je hudba umělecká. Autoři buďto zpracovávají úryvky skladeb tak, aby se daly na akordeon zahrát, nebo přejímají rovnou celé krátké skladby, které napsali různí autoři – např. F. Beyer, G. F. Händel, F. Le Coupey, A. Kraus, C. Reinecke a další.

Pokud bychom měli posoudit tuto školu jako celek, kladně hodnotíme její komplexnost, co se týče teoretických kapitol a následně převedení teorie do praxe. Jedinou výtkou by mohl být fakt, že cvičení jsou psaná ve dvoučárkované oktávě v pravé ruce. Tato poloha je sice přirozenější pro držení pravé ruky, neboť nemusí být natolik zvednutá do výšky, avšak problémem je, že toto učivo nekoresponduje s učivem hudební nauky, kde se žáci učí nejprve noty v jednočárkované oktávě. Co se týče hudebních žánrů, není tato škola příliš pestrá, neboť obsahuje pouze cvičení technická, české a slovenské lidové písně a krátké skladby autorů umělecké hudby.

4.2. Petr Pavelek – Akordeonová školička

Další českou školou, kterou rozebereme, je *Akordeonová školička* Petra Pavelky. Konkrétně budeme mluvit o 4. vydání, které vyšlo v roce 2007 v Rožnově pod Radhoštěm. Ačkoliv je to škola česká, není na našich školách příliš rozšířená a také není tak dostupná, jako škola předcházející. Mohli bychom však říci, že je velmi vydařená.

Co se týká obsahu této školy, najdeme v úvodu krátkou teorii. Nachází se zde přípravná prstová cvičení prováděná mimo nástroj, komentář ke správnému zacházení s nástrojem, popis správného sezení a držení nástroje, popis postavení pravé i levé ruky na nástroji a také základy hudební nauky. Každé téma je vysvětleno stručně a jasně, v rozsahu jednoho kratšího či delšího odstavce. V případě potřeby je dané téma podloženo příslušnými symboly nebo znázorněním notové osnovy, klaviatury či basů. Trochu zde však chybí fotografie, které by demonstrovaly správné držení nástroje a postavení rukou. Pomohlo by to zejména samoukům, kteří by se chtěli učit podle této školy. Pokud se však začínající akordeonista učí hrát pod vedením učitele, je uvedený popis dostačující.

Na úvodní teorii navazují první cvičení, která jsou zvlášť pro pravou ruku a zvlášť pro levou ruku. Oproti předchozí škole, kde autoři uváděli cvičení převážně ve dvoučárkované oktávě, Petr Pavelek využívá jednočárkovanou oktávu, což koresponduje také s učivem hudební nauky na ZUŠ. Cvičení jsou seřazena tak, aby žáci procvičili střídavě hru pravou rukou v houslovém klíči a levou rukou v basovém klíči. Poté následují cvičení, která jsou hraná oběma rukama dohromady. Po zvládnutí určitého učiva autor vysvětluje a přidává učivo další, na které opět navazují cvičení pro nastudování konkrétního přidaného učiva. Řazení učiva by se mohlo zdát na první pohled poněkud chaotické, neboť autor skáče od nových not ke způsobu hry, pak probírá taktová označení, délky not, dynamiku, pomlky a tak dále. V praxi to však znamená, že žák se učí krůček po krůčku a probraný prvek vždy řádně procvičí, takže po dohrání celé školy získá komplexní základy, na kterých může dále stavět.

Z hlediska hudebních žánrů se zde nachází v menší míře technická cvičení bez vyhraněného žánru a drobné skladby umělé. Škola je však založena především na hudbě lidové. Autor u jednotlivých písní uvádí také text, který je vložen přímo do notové osnovy. Žáci se tedy učí především na lidových

písniích, což je pro ně daleko zábavnější než pouhá technická cvičení, a jsou tedy i více motivováni ke hře a k domácí přípravě.

Jako celek bychom mohli tuto školu zhodnotit velmi kladně. Žáci se díky ní dokážou naučit všechny důležité prvky a pojmy důkladně, a to během poměrně krátké doby. Proto je v začátcích lepší zvolit pro výuku hry na akordeon tuto školu a na ni navázat výběrem cvičení ze *Školy hry na akordeon* autorů Havlíčka, Machalíčkové a Ondruše pro další technický rozvoj žáků.

4.3. A. Holzschuh – Neue Holzschuh Akkordeon Schule 1, 2

Další podkapitolu věnujeme německé škole zvané *Neue Holzschuh Akkordeon Schule* autora Alfonse Holzschuha. Tato škola má dva díly, do kterých je učivo rozděleno. Nevýhodou však je, že tato škola není přeložena do češtiny, tudíž bez znalosti německého jazyka natolik nevyužijeme úvodní teoretické kapitoly. Není tedy vhodná pro samouky, kteří neovládají němčinu. Učitelé hry na akordeon ji však mohou využít jako doplňkovou školu k českým školám hry pro případ, že by potřebovali nějaký konkrétní problém více procvičit nebo chtěli výuku obohatit o hudbu jiného národa.

Co se týká struktury, první díl obsahuje úvodní teoretické kapitoly týkající se držení nástroje a hry pravou a levou rukou. Na to navazují první cvičení pro pravou ruku a pro levou ruku, kterým autor nevěnuje zase tolik prostoru, a rovnou přechází ke hře dohromady. První díl školy je zaměřený na akordovou hru a důležité je zde členění na tóniny C-dur, G-dur a F-dur, tudíž se žáci naučí hrát v těchto třech tóninách. V tomto díle jsou postupně vysvětlovány další potřebné pojmy, jako jsou například různé délky not, taktová označení, způsoby hry apod. Druhý díl navazuje na díl první a věnuje se hře dvojhmatů, náročnějších rytmických útvarů (šestnáctinových not, triol, synkop, osminových not s tečkou, ...) a také obsahuje cvičení v dalších tóninách, a to v D-dur, A-dur, a-moll, d-moll, B-dur, g-moll, dále Es-dur/c-moll, As-dur/f-moll a E-dur/cis-moll. Vysvětluje také hru terciových basů a dalších doprovodných akordů.

Co se týká hudebních žánrů, je tato škola poměrně pestrá. Technická cvičení jako taková jsou redukována na minimum, zbytek tvoří další hudební žánry. Nachází se zde nejen německé lidové písně, ale také například ruské, americké, anglické a další. Kromě lidových písní zde najdeme drobné akordeonové skladby, které napsal sám autor, dále úryvky uměleckých děl některých autorů (např. *Sbor*

mořských panen z opery *Oberon* Karla M. von Webera³⁷⁾ upravených tak, aby se daly na akordeon zahrát, a dále zde najdeme různé druhy tanců – polku, valčík, foxtrot či tango.

Celkově bychom tuto školu mohli ohodnotit kladně především z pohledu žánrové pestrosti. Co se týká seřazení učiva, bylo by dobré věnovat více prostoru hře zvlášť pravou i levou rukou, než se přistoupí ke hře dohromady. Dále je tato škola založena na akordové hře basů, tudíž zde schází melodická hra basů.

4.4. Celkové srovnání uvedených škol hry na akordeon

V závěru této kapitoly je žádoucí porovnat školy popsané výše z úhlu pohledu jejich struktury, metodického postupu a žánrovosti. Co se týká struktury, hodnotíme nejlépe *Školu hry na akordeon* autorů Havlíčka, Machalíčkové a Ondruše, neboť je sestavena logicky od nejjednodušších úkonů po nejsložitější a obsahuje podrobně popsanou teorii nezbytnou pro správnou hru. To obsahují i další dvě zmíněné školy, avšak nikoliv v takové míře. Jejich uspořádání je pak více chaotické, přeskakují od jednoho učiva k jinému, nepřímou souvislostí.

Z hlediska metodického postupu je nejvhodnější *Akordeonová školička* Petra Pavelky, neboť postupně nabaluje učivo na sebe tak, že vždy probere jednoduchý nový prvek, který procvičí na následujících cvičeních, ale zároveň s procvičením nového prvku opakuje také učivo minulé. Žáci se tedy nejen učí nové věci, ale zároveň si udržují i starší učivo. To částečně chybí ve *Škole hry na akordeon* Havlíčka, Machalíčkové a Ondruše, která procvičuje různé prvky spíše odděleně. V německé škole je propojení učiva patrné, ačkoliv není tak dobře promyšlené, jako je tomu v *Akordeonové školičce*.

Co se týká žánrovosti, je na předním místě rozhodně *Neue Holzschuh Akkordeon Schule*, která obsahuje minimum technických cvičení a naopak je sestavena na základě lidových písní z různých zemí, známých melodií upravených pro akordeon a různých druhů tanců. To nelze říci o našich českých školách, které jsou žánrově méně bohaté, neboť obsahují z větší části technická cvičení, která jsou doplněna o drobné artificiální skladby a české a slovenské lidové písně.

³⁷⁾ HOLZSCHUH, Alfons. *Neue Holzschuh Akkordeonschule 2*. Manching: Musikverlag Holzschuh. ISBN 978-3-920470-60-3.

Při výuce hry na akordeon by tedy bylo vhodné zvolit nejprve *Akordeonovou školičku* Petra Pavelky, kde žáci získají pevné základy, a dále pokračovat ve výběru cvičení ze *Školy hry na akordeon* autorů Havlíčka, Machalíčkové a Ondruše, která bychom mohli prostrídat se skladbami různých žánrů z německé školy. Žáci by si tak osvojili nejen základní technické dovednosti a znalosti v oblasti hudební nauky, ale také by získali přehled o zmíněných hudebních žánrech a lidových písních různých zemí světa.

5. Realizace nonartificiální hudby ve výuce na ZUŠ

Jak už jsme zmínili v kapitole číslo 3.3., systém kurikulárních dokumentů nelimituje učitele v oblasti výběru repertoáru, tudíž je možné zařadit do výuky na ZUŠ také skladby nonartificiální. Vzhledem k tomu, že v učebních osnovách, které se využívaly dříve, byl uveden seznam doporučené literatury, spousta učitelů se jím také řídila. V mnohých případech si tito učitelé zachovali jakousi představu o repertoáru jednotlivých ročníků právě na základě těchto starších osnov a z větší části tedy tuto představu naplňují i dnes. V seznamu doporučené literatury se tehdy nacházely školy hry na akordeon, technická cvičení, etudy, lidové písně, a přednesy většinou buďto originálně psané pro akordeon, nebo transkripce úryvků artificiálních děl různých hudebních skladatelů. Od té doby se však leccos změnilo. V oblasti hudby se hojně rozšířily nonartificiální hudební žánry a staly se součástí našeho každodenního života. Proto je nelze z výuky vylučovat, ba právě naopak, je zapotřebí se jim také věnovat, neboť právě možnost zahrát si písničku, kterou žák zná z rádia, nebo si ji sám rád poslechne, je pro něj obrovskou motivací. V této kapitole se proto budeme zabývat realizací nonartificiální hudby ve výuce hry na akordeon.

5.1. Sólová hra

Předpokladem pro zařazení nonartificiální hudby do výuky je osvojení si základních návyků, dovedností a vědomostí ve hře na akordeon. Žák tedy musí být schopen řídit se notovým zápisem, hrát doprovod na základě akordových značek a dosahovat určité technické úrovně hry. Proto je vhodné zařadit jednodušší skladby nonartificiální hudby nejdříve do 3. ročníku základního studia I. stupně a dále náročnější skladby do ročníků vyšších s přihlédnutím k technické zdatnosti jednotlivých žáků. Pro realizaci nonartificiální hudby na ZUŠ však může být problémem, že není k dispozici dostatek materiálů, kterými bychom se při nácviu řídili. V této kapitole si proto uvedeme několik možností, jak můžeme postupovat jednak při hledání materiálů, tak při jejich vytváření a dále také při samotném nácviu skladeb nonartificiální hudby.

5.1.1. Hra z notového materiálu

Notový materiál je pro mnohé z žáků nezbytnou oporou pro úspěšný nácviu skladby. Při nácviu z not žáci postupují tak, že se nejprve naučí hrát zvlášť melodii

Žlutě jsou vyznačeny pojmy k vysvětlení. Na začátku písně je vyznačen 6/8 takt, neboť je za potřebí jej žákovi vysvětlit, pokud se s ním ještě nesetkal, a pokud setkal, tak alespoň připomenout, jak se 6/8 takt počítá a hraje. Druhý žlutý rámeček vyznačuje čtvrt'ovou notu s tečkou spojenou ligaturou s notou osminovou. Zde je vhodné vysvětlit, či připomenout pojem ligatura, a vysvětlit, že tón „c“ se v tomto případě bude držet na 4 doby.

Modře je v notovém zápisu vyznačen prstoklad pravé ruky pro klávesový akordeon. Tím by se měl žák při nácvičce pravé ruky řídit a hrát jej pokaždé stejně. Červeně je pak vyznačen způsob doprovodu levé ruky. Velkým písmenem je značen základní bas, malými písmeny jsou značeny durové a mollové souzvučky a malým písmenem s číslicí 7 je vyznačen dominantní septakord. V první polovině písně (sloka) se střídá vždy základní bas a dva akordy, všechny v délce osminové hodnoty, ve druhé polovině písně (refrén) se hraje společně základní bas s příslušným akordem a drží se na šest dob. Díky tomu dojde ke zvukově odlišnému přednesu sloky a refrénu.

Zvukovou barevnost můžeme dále podpořit změnou rejstříku v pravé ruce. Pro sloku tedy zvolíme tento rejstřík – , který má jemný zvuk lidovějšího charakteru, a před nástupem refrénu přepneme na tento rejstřík – , jehož zvuk je oproti předchozímu rejstříku obohacen o spodní oktávu. Výsledný zvuk tohoto rejstříku je tedy silnější, hlubší a celkově výraznější.

Až je žák schopen zahrát píseň dohromady a s dynamikou, vyznačíme v notách s pomocí příslušných značek definitivní směr měchu ven nebo dovnitř vzhledem k frázím písně a vzhledem k délce měchu konkrétního nástroje, na který žák hraje. Při značení měchu bereme v potaz také dynamiku, která má zásadní vliv na frekvenci otáčení měchu. Poté vedeme žáka k tomu, aby se takto nacvičenou píseň naučil hrát z paměti a udržoval si ji jako součást svého repertoáru.

5.1.1.2. Hra z notového zápisu pro jiný nástroj

Co se týče notového zápisu, má k akordeonu nejbližší keyboard. Zápis skladeb pro keyboard totiž vypadá obdobně jako zápis písní ve zpěvníku, který jsme viděli výše. Obsahuje melodii v houslovém klíči, nad kterou jsou písmeny vyznačeny akordy. Z not pro keyboard se tedy dá velmi jednoduše hrát také na akordeon. Jediný problém, se kterým bychom se mohli setkat, je využití složitějších akordů,

kteře keyboard nabízí, avšak na akordeon jsou nehratelné. Například akord Dm7 na akordeon nezahrajeme, jelikož se jedná o mollový akord s přidanou septimou, ale akordeon nabízí pouze základní mollový souzvuk. Akord Dm7 tedy musíme nahradit pouhým akordem Dm. Obdobně postupujeme také v případě úpravy ostatních složitějších akordů.

Také notový zápis skladeb pro klavír je ke hře na akordeon velmi dobře využitelný. Part pro pravou ruku ve většině případů není potřeba příliš upravovat, ale větším problémem je levá ruka. Ačkoliv by byl její part někdy hratelný i na akordeon, musíme brát v potaz rozdíl ve zvukovém provedení klavíru oproti akordeonu. Například rozklady akordů lze na akordeon zahrát, ale vzhledem k rozsahu pouhé oktávy nevyzní nikdy tak dobře jako na klavíru. V tomto případě je dobré vypsát si akordové značky nad notovou osnovu na základě doprovodu levé ruky a řídit se těmito značkami. S pomocí takto vypsáných akordových značek pak vytvoříme vlastní způsob doprovodu, který se k danému hudebnímu žánru hodí a zároveň na akordeon hezky vyzní.

Další možností pro nastudování písní nonartificiální hudby je využití notového materiálu pro jednohlasé nástroje, jako je například flétna, saxofon, apod. Melodie je opět plně využitelná, avšak v notovém zápisu nejsou napsány ani akordy, ani jiný doprovod, jako je tomu například v těchto notách na píseň „Hello“ od Adele.

Moderately ♩ = 80

p

5

39

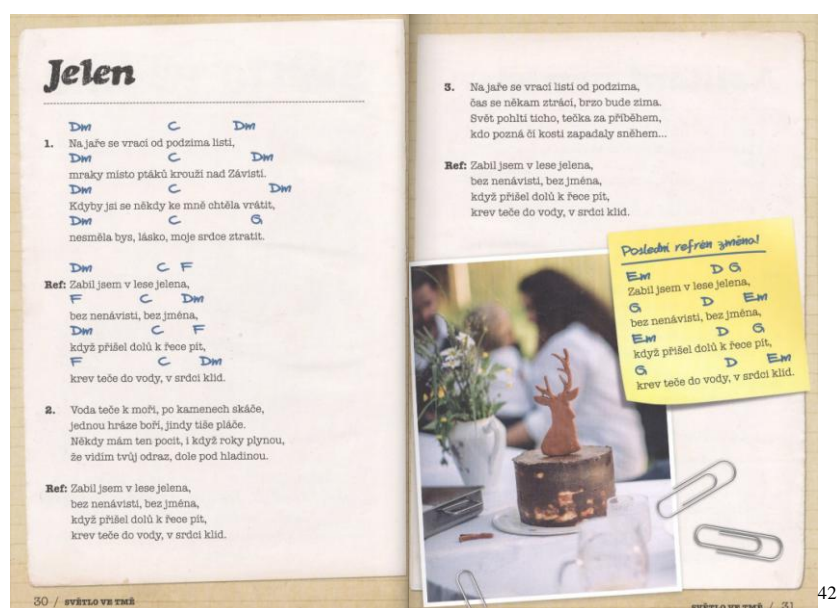
V tomto případě je zapotřebí vyhledat text písně s příslušnými akordy. Umístění akordů do textu naznačuje, kdy se mají akordy v písní střídát. Vzhledem k tomu, že tónina písně zapsané v notách nemusí být nutně stejná jako tónina, kterou stanovují akordy v textu, je zapotřebí příslušné akordy nahradit označením

³⁹ Adele "Hello - C Instrument" Sheet Music (Flute, Violin, Oboe or Recorder) in F Minor - Download & Print - SKU: MN0156906. *Sheet Music Downloads at Musicnotes.com* [online]. Copyright © 2020 Musicnotes, Inc. [cit. 11.11.2020]. Dostupné z: <https://www.musicnotes.com/sheetmusic/mtd.asp?ppn=MN0156906>

se kterou budeme v této podkapitole také pracovat. Celá tato metoda je totiž založena na základě odposlechu, učitel tedy musí být schopen hrát dle sluchu. Způsob realizace je pak dvojitý – buďto si z odposlechu vytvoříme vlastní notový materiál, na základě kterého se žák píseň naučí, nebo píseň s žákem nacvičíme metodou názorného předvedení všech částí písně učitelem, které žák opakuje a učí se postupně hrát z paměti.

Nyní si tedy předvedeme postup na písní „Jelen“ české hudební skupiny stejného názvu Jelen. Na základě poslechu nahrávky⁴¹ nejprve určíme strukturu písně. V tomto případě je struktura následující: krátká předehra, 1. sloka, refrén, mezihra, krátká dílčí předehra, 2. sloka, refrén, 3. sloka, refrén, poslední refrén v transpozici a dohra. Pro účely výuky na ZUŠ však mnohdy stačí kratší verze písně, tudíž se v tomto kroku můžeme rozhodnout, jakou strukturu zvolíme. Budeme tedy nadále pracovat s kratší verzí, která vynechává 3. sloku a refrén, ostatní části písně zůstanou zachovány. Nyní je důležité určit také taktové označení. Na základě poslechu písně a rozlišení těžkých dob od lehkých slyšíme, že píseň je převážně ve čtyřčtvrtovém taktu.

Dalším krokem je vyhledání textu písně s příslušnými akordy. V tomto případě využijeme originální text s akordy z knihy „Jelen Zpěvník“. Akordy se však dají vyhledat také na internetu, ale musíme být obezřetní, neboť ne vždy jsou uvedeny správně.

⁴¹ Jelen - Jelen (Lyric video) - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 17.11.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=wO1Ld8tVrRc>

⁴² *Jelen. Zpěvník*. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0444-4.

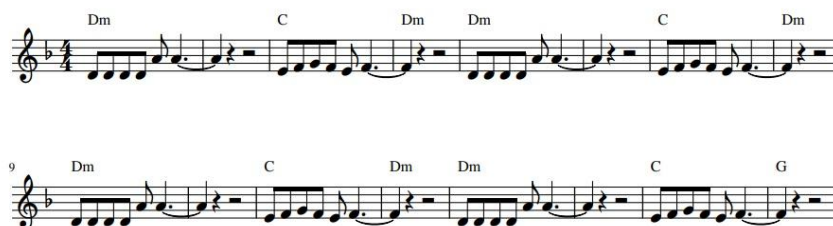
Z akordů můžeme vyčíst, že píseň je v tónině d-moll a transpozice posledního refrénu je v e-moll. Z toho budeme vycházet také při odposlechu melodie. První částí písně je krátká předehra, která je v rozsahu dvou taktů. V těchto dvou taktech slyšíme pouze akord, který je uveden v tečkovaném rytmu. Akordy hrajeme na akordeon nejčastěji v basové části, proto předehtu přenecháme levé ruce. Rytmus s akordy bychom mohli do not zapsat následovně:

Tento rytmus můžeme využít také dále jako způsob doprovodu první sloky na základě akordových značek uvedených v textu písně, pouze s tou obměnou, že poslední osminovou notu vynecháme a akord na čtvrté době budeme hrát na jednu dobu, namísto na půl doby. Nyní se však pojd'me podívat na melodii první sloky. Na základě poslechu nahrávky slyšíme, že melodie se skládá ze dvou motivů, které se ve sloce opakují, a to pouze s tím rozdílem, že jsou vždy zpívány na jiný text. V úvodu písně je patrné, že melodie začíná na prvním stupni tóniny d-moll, pokračuje skokem na pátý stupeň a poté klesá na stupeň druhý. Melodii první sloky bychom tedy mohli zapsat do not následovně:

Červeně je vyznačen první motiv, modře druhý motiv. Když k melodii doplníme akordy z textu písně, bude první sloka kompletní:

Dalším krokem je odposlech melodie refrénu. Refrén bychom mohli rozdělit na dvě poloviny. První motiv (vyznačen červeně) je v obou polovinách melodicky shodný, změna je opět pouze v textu. Druhý motiv (vyznačen modře) je ve druhé polovině mírně melodicky i rytmicky obměněn a také o jeden takt zkrácen oproti jeho přednesu v první polovině. Důležitá je změna taktového označení ze 4/4 na 6/4 ve třetím, šestém a devátém taktu. Refrén bychom tedy mohli zapsat do not i s akordy následovně:

The image shows musical notation for a chorus melody. The first line contains measures 7 through 15. Measures 7-9 are highlighted with a red box, and measures 10-15 are highlighted with a blue box. The second line contains measures 16 through 25, highlighted with a blue box. Chord symbols are placed above the notes: Dm, C, F, C, Dm, C, F, C, Dm.

Doprovod refrénu bude odlišný od doprovodu první sloky, a to tak, že levá ruka bude hrát čtvrt'ové noty, kdy na první dobu zazní vždy základní bas, a na doby ostatní příslušný akord. Výjimkou je změna akordu uprostřed taktu – v tomto případě zazní základní bas také na třetí době.

Po refrénu následuje mezihra, která je melodicky téměř totožná s refrémem, vyskytují se zde pouze drobné obměny. Mění se však taktová označení, a to ze 4/4 taktu na 2/4, oproti refrénu, kde se 4/4 takt střídá s 6/4. Doprovod v mezihře můžeme ponechat stejný jako v refrénu. Pokud bychom však chtěli refrén od mezihry zvukově odlišit, můžeme k tomu využít změnu rejstříku v melodické části akordeonu.

The image shows musical notation for an interlude melody. It consists of a single line of notation with measures 1 through 12. Chord symbols are placed above the notes: Dm, C, F, C, Dm, C, F, C, Dm. The time signature changes from 4/4 to 2/4 and back to 4/4.

Po mezihře se v písni objevuje krátká dílčí předehra ke druhé sloce, která je totožná s předehrou uvedenou na začátku písně. Poté navazuje druhá sloka a refrén, které bychom mohli zopakovat stejně jako v prvním znění, pouze se změnou rejstříku pro zpestření zvukové barevnosti písně a případně se změnou způsobu doprovodu levé ruky. Nyní se však podíváme na transpozici posledního refrénu, který je v tónině e-moll oproti předchozí d-moll. V praxi to znamená, že transponujeme melodii

refrénu o velkou sekundu výše a změním předznamenání z jednoho „bé“ na jeden „křížek“. Akordy označíme harmonickými funkcemi v d-moll (Dm = tónika, F = 3. stupeň, C = 7. stupeň), převedeme do e-moll (tónika = Em, 3. stupeň = G, 7. stupeň = D) a vyznačíme v zápisu.

Em D G D Em D G D Em

Stejným způsobem postupujeme také při transpozici mezihry, která je zde použita jako dohra a uzavírá celou píseň.

Em D G D Em D G D Em

Celá píseň by tedy v zápisu mohla vypadat následovně:

Jelen - Jelen

Předehra Sloka C Dm

7 Dm C Dm Dm C

14 Dm Dm C G Refrén Dm C F

22 C Dm C F C Dm

Mezihra Dm C F C Dm C F

39 Refrén v transpozici C Dm Em D G D

46 Dohra Em D G D Em Em D G

54 D Em D G D Em

5.2. Komorní/souborová hra

V této kapitole se budeme zabývat nastudováním nonartificiální skladby akordeonovým souborem na základě notového materiálu a také jednoduchou transkripcí nonartificiální skladby z klavírního partu do partitury pro akordeonový soubor.

Komorní či souborové hry se podle ŠVP účastní žáci nejčastěji od 4. ročníku základního studia I. stupně. Žáci tedy již disponují získanými základy hry, které jsou nezbytným předpokladem pro hru v komorním seskupení či souboru. Na základě schopností jednotlivých žáků určí učitel rozdělení hlasů. Zvažuje při tom celkový počet členů souboru, častost absence jednotlivých členů, a pokud zná dopředu termín vystoupení, tak zjišťuje, zda se jej všichni žáci mohou zúčastnit. V praxi je totiž dobré zdvojit či znásobit stejný hlas, jednak aby byl zvukově zdůrazněn (to se týká především hlavní melodie písně), ale také z praktických důvodů, neboť se může stát, že v termínu vystoupení některý z žáků onemocní, či se nebude moci zúčastnit z jiných důvodů, a znásobením hlasu zajistí, že daný hlas při vystoupení v písni opravdu zazní. Ukážeme si to v následující podkapitole na konkrétním příkladu.

5.2.1. Hra z notového materiálu

Pokud máme začínající soubor, je vhodné zařadit do repertoáru nonartificiální skladbu v jednoduché úpravě a ne příliš dlouhého trvání. Pokud je však soubor o něco pokročilejší, můžeme si dovolit zvolit poněkud náročnější úpravu nonartificiální skladby. Pro účel popisu postupu nácvičku použijeme v této diplomové práci úpravu rockové písně „*Satisfaction*“ skupiny Rolling Stones od Jiřího Holubce. Tato úprava není určena přímo pro akordeonový soubor, avšak dá se ve výuce velmi dobře použít. Skladba je napsána pro tři hlasy v houslovém klíči, doplněné o akordové značky, jeden hlas v basovém klíči a partitura obsahuje také zápis jednoduchého doprovodu bicích nástrojů. Je tedy použitelná v různých typech souborů a hudebních seskupení. Partitura písně vypadá následovně:

Satisfaction

Rolling Stones

E D A

Rock Organ

Claves

Tambourine

Bass Drum

5 E D A E D A

Organ

9 E A

Organ

13 E A

Organ

17 E A E A

Organ

21 E D A E D A 3

Organ

25 E D A E D A

Organ

29 E D A E D A

Organ

33 E D A E

Organ

37 1. 2.

Clv.

Tamb.

B. D.

43

⁴³ HOLUBEC, Jiří. *Hrajeme si pro radost 3. Úpravy skladeb pro školní muzicírování* [hudebnina]. Liberec: LŠHV, 2012.

Prvním krokem je rozdělení hlasů. První hlas dle možností souboru zadáme alespoň dvěma žákům, tak, aby byla hlavní melodie zesílena, a také proto, že za těchto okolností by bylo možné, aby v místech dvojhlasu hrál jeden žák vrchní melodii a druhý žák spodní melodii. Druhý hlas by mohl být obsazen jedním či dvěma žáky. V případě obsazení jedním žákem můžeme požádat hráče prvního hlasu, aby mu vypomohli v místě dvojhlasu – tedy na druhém řádku, neboť první hlas má v tomto místě pouze pomlky. V případě obsazení dvěma žáky si žáci tento dvojhlas rozdělí mezi sebou. Třetí hlas v houslovém i čtvrtý hlas v basovém klíči obsadíme opět jedním či dvěma žáky. Pokud máme možnost spolupráce s dalšími učiteli na ZUŠ, mohli bychom obsazení této skladby rozšířit o hráče na baskytaru a bicí, a případně zpěváka. Hráč na baskytaru by hrál čtvrtý hlas v basovém klíči, bubeník by se mohl řídit uvedeným notovým zápisem, či si dle svého uvážení vytvořit doprovod vlastní, a zpěvák by zpíval melodii prvního hlasu na text písně „*Satisfaction*“.

Po úspěšném rozdělení hlasů můžeme přistoupit k samotnému nácviku. Prvním úkolem je, aby každý žák uměl svůj hlas zahrát plynule, bez chyb, se správnou artikulací a v rytmu. V prvních hodinách komorní či souborové hry je důležité, aby se nejprve sehráli žáci, kteří hrají stejný hlas, tak, aby byli schopni jej hrát spolu. Teprve poté, co se sehrají jednotlivé hlasy, můžeme přistoupit k postupné souhře celého tělesa. V této fázi je důležité, aby se žáci naučili vnímat nejen svůj hlas, ale také hlasy ostatní.

Píseň si při nácviku rozdělíme do více částí, které postupně sehráváme dohromady. První částí by tedy v našem případě mohla být první strana písně „*Satisfaction*“. Zde je důležité nejprve sehrát druhý a čtvrtý hlas, neboť mají téměř totožný rytmus. Teprve poté se k nim přidá hlas třetí. Druhou částí bude druhá strana písně, neboť obsahuje novou melodii, i jiný způsob doprovodu ostatních hlasů. Opět je dobré nejprve sehrát druhý a čtvrtý hlas v pomalém tempu, neboť jsou oba především rytmické a je zapotřebí, aby žáci slyšeli, jak se zde vzájemně rytmicky doplňují. Poté se k nim přidá třetí hlas, tak, aby se sehrála celá doprovodná sekce, byla schopna držet při sobě a nerozsypala se po připojení hlavní melodie. Třetí část tvoří třetí a čtvrtá strana písně. Zde vidíme, že druhý, třetí a čtvrtý hlas neustále opakují 4 takty, které se objevily už na třetím řádku první stránky písně. Pokud si je tedy žáci dobře sehráli už tam, neměl by pro ně být problém zahrát je i v této

poslední části několikrát za sebou. K těmto doprovodným hlasům je pak zapotřebí přidat první hlas a sehrát všechny hlasy dohromady.

Poté, co jsme sehráli všechny hlasy po částech, můžeme přistoupit k propojení těchto částí dohromady. Pokud budeme chtít tyto části zvukově odlišit rejstříky, je v této fázi důležité, abychom je do not vyznačili a jednotlivé části spojovali už i s nácvikem přepnutí rejstříků. Nejprve tedy procvičíme propojení první a druhé části. Zaměříme se na takty č. 7-8 a č. 9-10 a s žáky je zkusíme propojit bez jakéhokoliv předělu. Rejstřík se naučíme přepínat rychle na poslední osminové době v 8. taktu s tím, že o tuto osminu zkrátíme trvání hodnoty poslední noty ve všech hlasech, které rejstřík přepínají, tak, aby všechny hlasy nastoupily včas na první dobu 9. taktu. Pokud zde rejstříky přepínat nechceme, hodnota poslední noty zůstane zachována dle notového zápisu. Tento krátký přechod procvičíme několikrát a poté jej zasadíme do delšího úseku, jako například do taktů č. 5-12. Podobně postupujeme také při nácviku přechodu z druhé části na třetí.

Průběžně se také snažíme hrát píseň o něco rychleji, abychom se postupně dopracovali k originálnímu tempu. Nyní přistoupíme k celkovému zvuku písně. Budeme vycházet z toho, že doposud všichni žáci hráli přibližně stejně silně. Nejprve si do not vyznačíme dynamická znaménka a poté přistoupíme ke zdůraznění jednotlivých hlasů v rámci jednotlivých dynamických stupňů. Základem je vyzvednout první hlas obsahující hlavní melodii zvukově nad ostatní hlasy. První hlas tedy bude hrát vždy dynamicky silněji, než hlasy ostatní. Druhý hlas bude mít za úkol vždy zvukově zdůraznit dvoutaktový motiv, který se vyskytuje v prvních dvou taktech písně a poté se v písni několikrát opakuje. Tento motiv však stále nesmí přehlušit hlas první. Třetí hlas, který má povětšinou dlouhé tóny, bude nejslabší, avšak bude na těchto dlouhých tónech vždy zesilovat a zeslabovat, aby tyto tóny měly také svůj dynamický směr. Čtvrtý hlas je na tom podobně jako hlas druhý, také zdůrazňuje dvoutaktový motiv, ale tak, aby nepřehlušil hlas první.

Pokud jsme se rozhodli zapojit do souboru také další muzikanty (baskytarista, bubeník, zpěvák), zapojují se v nácviku následovně. Baskytarista cvičí vše se čtvrtým hlasem, bubeník a zpěvák se připojují až tehdy, když je skladba sehraná a první hlas je nacvičen na sto procent. V této fázi se sehrává zvlášť první hlas a poté i celý soubor se zpěvákem. Bubeník se připojí jako poslední, neboť dotváří rytmický doprovod k sehrané skladbě. Do té doby bubeník může svůj doprovod cvičit

s nahrávkou písně a poté jej zapojit v souboru, avšak musí respektovat dohodnutou dynamickou stránku skladby, která se může od nahrávky lišit.

Nyní, kdy už jsou všichni muzikanti sehraní, a soubor se připravuje na vystoupení, je důležité posoudit celkový zvuk uskupení a zvážit nastavení hlasitosti zpěvu a baskytary. Pouze tyto dva hlasy jsou totiž zprostředkovány pomocí zesilovačů, jejichž hlasitost se dá ovládat také mechanicky. Zpěv by měl být dostatečně hlasitý, aby byl slyšet přes všechny ostatní nástroje, ale zároveň tak, aby je nepřehlušil. Baskytara by měla mít nižší hlasitost a sloužit pouze jako zvuková podpora basového partu. Finální provedení však závisí na prostředí, kde se konkrétní vystoupení koná. Pokud je vystoupení ve velkém sále či venku, budou s největší pravděpodobností ozvučeny také ostatní nástroje a o celkový zvuk se postará zvukař celé akce. K tomu slouží zvukové zkoušky před vystoupením, kde se celkový zvuk v daném prostředí vyzkouší a podle toho také nastaví pro ono konkrétní vystoupení.

5.2.2. Transkripce nonartificiální skladby z klavírního partu do partitury pro akordeonový soubor

U nonartificiální hudby se mnohdy setkáme s problémem, že k písni, kterou chceme zařadit do repertoáru souboru, nemáme noty. Může se stát, že tato píseň již byla někým rozepsána, a v tomto případě si můžeme noty koupit. Avšak mnohdy notový zápis písně pro soubor nenajdeme. V takovém případě je dobré vyhledat noty pro klavír, neboť klavír je široce rozšířeným vícehlasým nástrojem, a právě proto z not pro klavír vyčteme jak melodii i rytmus, tak harmonii písně, se kterými při tvorbě partitury pro soubor pracujeme. Spousta písní nonartificiální hudby je pro klavír napsána a často jsou klavírní noty také volně k dispozici, jako je tomu například u písně „*Let You Love Me*“, kterou nazpívala Rita Ora. S touto písní budeme v této kapitole pracovat a ukážeme si, jak z klavírních not rozpracovat partituru pro soubor. Nejprve se tedy podíváme na zmíněné klavírní noty:

Let You Love Me

Rita Ora

Zakura

f *96*

I should've stayed with you last night

Instead of going out to find trou - ble That's just trou - ble Mmm

I think I run a-way some-times When-ev-er I get too vul - ner - r - a -

- ble That's not you're fault See I want to stay the whole night

I want to lay with you till the suns up I want to let you in - side

Oh I wish Oh I wish Oh I wish I Oh I wish

Oh I wish Oh I wish Oh I wish I And-ev-ry time it gets too real

and-ev-ry time I feel us sab-o-tag - ingg Best start run - ning

And-ev-ry time I push a - way I real-ly wan-na say that I'm sor -

- r - y But I say not - hin-g See

Oh Heav - en knows I've tr - ied I wish that I could let you love wish

that I could let you love me wish that I could let you lov - e wish

that I could let you love me Say what's the mat-ter what's the mat-ter with me

what's the mat-ter what's me oh I wish that I could let you love wish

that I could let you love me No - w - w - w Oh I wish

Oh I wish Oh I wish Oh I wish I - I - I I wan - na stay with you till

mor - ning I wan - na stay with you through the sun - rise I wan - na show you that you're my

on - ly I wan - na lay with you till the suns up I wan - na stay with you till the

mor - ning I wan - na lay with you through the sun - rise through the sun - rise Oh oh oh

Oh Heav - en knows I've tr - ied I wish that I could let you love wish

45 that I could let you love me wish that I could let you lov-e wish

47 that I could let you love me Say what's the mat-ter what's the mat-ter with me

49 what's the mat-ter what's me oh I wish that I could let you love wish

51 that I could let you love me Say that I could let you love me

53 No-w-w-w-w Oh I wish Oh I wish Oh I wish Oh I wish I

44

Z not nejprve vyčteme tóninu g-moll a 4/4 taktové označení. To si nastavíme v notačním programu jako první, a dále pokračujeme volbou nástrojů, respektive hlasů v houslovém a basovém klíči. První hlas v houslovém klíči bude obsahovat hlavní melodii, dále vytvoříme alespoň další dva hlasy v houslovém klíči, které budou dotvářet harmonii písně, a jeden hlas v basovém klíči obsahující specifický doprovod písně.

Dále zvážíme strukturu písně, a zda ji chceme ponechat. Píseň se skládá z první sloky, před-refrénu a refrénu, druhé sloky, před-refrénu a refrénu, dále následuje tzv. „bridge“⁴⁵ a po něm poslední refrén. Kdybychom chtěli píseň zkrátit, vynechali bychom celou druhou část písně, tedy druhou sloku, před-refrén a refrén, avšak vzhledem k tomu, že celá píseň má délku přibližně 3 minuty, můžeme strukturu písně ponechat.

Nyní můžeme začít se zápisem písně do partitury. Hlavní melodii písně přepíšeme do prvního hlasu v houslovém klíči. Můžeme ji ponechat tak jak je, jen při přepisu dáváme pozor na rytmus, který je v této melodii poněkud náročný, avšak specifický. První část partu prvního hlasu tedy vypadá po přepisu z klavírních not následovně:

⁴⁴ Rita Ora - Let You Love Me Sheet music for Piano (Solo) | Muscorescore.com. *Muscorescore.com* | *The world's largest free sheet music catalog and community* [online]. [cit. 10.12.2020]. Dostupné z: https://muscorescore.com/zakuramusic/let_you_love_me

⁴⁵ Bridge = angl. „most“. Bridge propojuje dva refrény v závěru písně, stejně tak jako most spojuje dva konce pevniny. Účelem bridge je přinést novou myšlenku, která podpoří celkovou gradaci písně a navíc navodit pocit, že píseň není založena pouze na samotném opakování slok a refrénu.

Let You Love Me

Akordeon 1

Rita Ora

Sloka 1

2

7

Před-refrén 1

12

Refrén 1

16

19

22

25

Druhá sloka je téměř totožná se slokou první, liší se pouze textem, který v našem případě do not uvádět nemusíme. Můžeme tedy tuto první část v tomto hlase repetovat, případně zkopírovat a označit dále jako druhou sloku, druhý před-refrén a refrén. Kopírování má význam především proto, abychom mohli přehledně vyznačit dynamiku a rejstříkování, které se může v první sloce lišit oproti sloce druhé. Také pak máme větší prostor pro zpracování ostatních hlasů, které také nemusejí zůstat v obou slokách stejné. Na druhý refrén poté navazuje bridge a třetí refrén, který je oproti předchozím zněním rozšířen o repetovanou část v klavírních notách. Tuto repetici bychom mohli v naší úpravě vynechat, aby refrén nepůsobil příliš zdlouhavě, a také vzhledem k tomu, že ve skladbě zaznívá refrén několikrát a v podstatě stále stejně. Bridge a třetí refrén by tedy v prvním hlase mohl vypadat následovně:

Bridge

53

57 Refrén 3

60

63

66

69

Hlavní melodii tedy máme zpracovanou. Dalším krokem by mohl být zápis hlasu v basovém klíči. Dvoutaktový motiv, který zaznívá v úvodu písně samostatně a poté se mnohonásobně opakuje, je pro tuto píseň natolik specifický, že by bylo žádoucí jej ponechat také v naší úpravě. Hlas v basovém klíči tedy zapíšeme stejně, jako je tomu v klavírní verzi písně. Problém však nastává, co se týče provedení tohoto hlasu na akordeon. Vzhledem k tomu, že ve většině případů nemáme na ZUŠ k dispozici akordeon s barytonovými basy, nelze tuto melodii zahrát na standardní bas se zachováním příslušných oktáv. Provedení tedy může být dvojího způsobu, buďto hrajeme spodní tóny na standardní bas a vrchní tóny doplňujeme pravou rukou na klávesy, nebo celý hlas hrajeme pravou rukou o oktávu výše, avšak na hluboký rejstřík, tak, aby hlas zněl o oktávu níže. Další možností je, zapojit do akordeonového souboru hráče na klavír či klávesy, který by interpretoval tento hlas. Vzhledem k tomu, že tento hlas má stejný zápis jako v klavírních notách, bude uveden až v závěru kapitoly v partituře.

Nyní se však pojďme podívat na tvorbu středních hlasů, které již z klavírních not nevyčteme. Prvním a zcela zásadním krokem je určit tóninu písně a v ní příslušné harmonické funkce, které jsou v písni využity. Předznamenání dvě „bé“ značí buďto tóninu B-dur nebo g-moll. První doba písně poté obsahuje tóny „G“ a „b“,

což utvrzuje, že píseň je v tónině g-moll. Druhá, třetí a čtvrtá doba prvního taktu obsahuje tóny „es“ a „b“, které představují akord Es-dur nebo es-moll, což není jasné vzhledem k vynechané tercii. Akord es-moll by však obsahoval tón „ges“, který přirozeně v g-moll není, a proto budeme nadále pracovat s akordem Es-dur, který je VI. stupněm tóniny g-moll. Ve druhém taktu na první době zní tóny „B“ a „b“, což opět nevyovídá, zda se jedná o akord B-dur či b-moll. Pro zápis středních hlasů nám však samotný tón „b“ nestačí, proto stejným způsobem vyhodnotíme, který akord by zde byl z hlediska tóniny vhodnější. Vzhledem k tomu, že akord b-moll by obsahoval tón „des“, který se opět v tónině g-moll běžně nevyskytuje, budeme chápat tuto funkci jako III. stupeň tóniny g-moll, a tedy akord B-dur. Druhá, třetí a čtvrtá doba druhého taktu obsahuje tóny „d“ a „a“. Zde by mohl zaznívat jak akord d-moll, který se vyskytuje v g-moll aiolské, tak akord D-dur, jehož podoba s tónem „fis“ vychází z harmonické i melodické g-moll. Když se však podíváme dále do klavírních not, vidíme, že autor nikde v písni nepoužívá tón „fis“, z čehož můžeme usoudit, že pracuje pouze s aiolskou g-moll. Bude se tedy jednat o akord d-moll, který je mollovou dominantou tóniny g-moll. Nyní již máme stanoveny harmonické funkce, které se v písni objevují a také neustále opakují. Můžeme proto přistoupit k tvorbě středních doprovodných hlasů.

Abychom příliš nepřehlušili první hlas obsahující melodii hlasy doprovodnými, dotvoříme dva střední hlasy. Při tvorbě zvažujeme také technickou zdatnost žáků, tak, abychom do souboru mohli zapojit také méně nadané žáky. Druhý hlas tedy můžeme vytvořit rytmicky i technicky náročnější, avšak třetí hlas zapíšeme záměrně jednoduše. Podle této technické náročnosti poté jednotlivé hlasy rozdělíme mezi žáky při samotné realizaci nácvičku skladby.

Nejprve tedy vytvoříme druhý hlas. Budeme pracovat s výše zmíněnými harmonickými funkcemi, ale také s celkovou dramaturgií písně. Je totiž důležité s pomocí doprovodných hlasů podpořit celkovou strukturu a gradaci skladby. Druhý hlas tedy začne hrát až po dvoutaktové předejhře, kterou má na starost hlas v basovém klíči. Jelikož na předejhře navazuje nepřilíš výrazná první sloka, využijeme ve druhém hlase pouze jednohlas v podobě rozkladů akordů příslušných harmonických funkcí. V prvním před-refrénu začínáme pociťovat lehkou gradaci, tudíž zapojíme také dvojhlas pro zvukovou podporu této gradace. Tento dvojhlas složíme ze dvou akordických tónů příslušné harmonické funkce, opakujících se v osminových hodnotách. Poté následuje první refrén, který je zatím nejvýraznější

částí skladby. Proto ve druhém hlase ponecháme dvojhlas, který je opět složen ze dvou akordických tónů dané harmonické funkce, avšak má výraznější rytmické provedení než v prvním před-refrénu. Závěr refrénu má poněkud zklidňující charakter a směřuje píseň ke druhé sloce, proto podle toho upravíme také rytmus druhého hlasu. Dvojhlas zde bude zaznívat ve čtvrt'ových hodnotách. První část písně bude tedy ve druhém hlase vypadat následovně:

Let You Love Me

Akordeon 2 Rita Ora

Na první refrén navazuje druhá sloka, druhý před-refrén a refrén. Vzhledem k tomu, že harmonická stránka těchto částí je shodná s jejich prvním provedením, můžeme použít ve druhém hlase stejný doprovod a oproti prvnímu provedení jej zvukově odlišit například změnou rejstříků a dynamiky. Výhodou je, že když se žáci naučí první část písně, budou umět také druhou, takže celkový čas věnovaný nácvičku písně se značně zkrátí a žáci budou připraveni vystoupit mnohem dříve. Co je však nové, je bridge. V této části se opět střídají čtyři akordy – g-moll, Es-dur, B-dur a d-moll, tudíž budeme pracovat s jejich akordickými tóny. Protože má tato část spíše klidnější charakter, kontrastní k předchozímu výraznému druhému refrénu, zvolíme zpočátku doprovod v půlových hodnotách. Následně namísto půlových hodnot použijeme čtvrt'ové, abychom podpořili postupnou gradaci, která vrcholí prvním taktem třetího refrénu, kdy zaznívá pouze první hlas, a následně druhým taktem, kde se najednou přidávají všechny nástroje. Poté zazní třetí a zároveň poslední refrén písně. V tomto refrénu můžeme opět využít stejný doprovod jako v předchozích refrénech, opět se změnou rejstříku i dynamiky. Bridge a poslední refrén tedy ve druhém hlase můžeme zapsat takto:

Let You Love Me

Akordeon 3

Rita Ora

The musical score consists of four staves of music in 4/4 time with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The first staff is labeled 'Sloka 1' and '2', the second 'Před-refrén 1', the third '14 Refrén 1', and the fourth '19' and '25'. The music features a mix of quarter and eighth notes, with some eighth notes beamed together.

V předchozích hlasech jsme ve druhé sloce, před-refrénu i refrénu využili noty, které již zazněly v první části písně. Ani třetí hlas tedy nebude výjimkou a od prvního provedení těchto částí jej odlišíme ve druhé části písně především změnou rejstříkování a také dynamikou. Změna přijde opět v části bridge, kdy ve třetím hlase použijeme v prvních čtyřech taktech opět půlové hodnoty, které podpoří druhý hlas a zároveň doplní příslušnou harmonickou funkci zbývajícím akordickým tónem, a v dalších čtyřech taktech čtvrt'ové hodnoty, které kromě toho přispějí ke gradaci směřující k nástupu třetího refrénu. Třetí refrén nastupuje bezprostředně poté a ve třetím hlase pokračuje ve čtvrt'ových hodnotách. Ve čtvrtém taktu třetího refrénu mají všechny hlasy kromě prvního pomlku, která slouží pro efekt zvýraznění poslední části refrénu. Ta nastoupí po tomto taktu zase ve všech hlasech a v bohatších rytmech doprovodu. I ve třetím hlase se zde proto navrácí rytmus osminová nota s tečkou, šestnáctinová nota a dvě noty osminové. Po čtyřech taktech následuje opět mírné zklidnění směřující k úplnému závěru skladby. Proto ve třetím hlase využijeme hodnoty čtvrt'ové a v posledním taktu skladbu ukončíme notou celou. Bridge a třetí refrén jsou tedy ve třetím hlase napsány takto:

Bridge

Refrén 3

Nyní máme zapsány všechny hlasy, tudíž můžeme dát dohromady celou partituru.

Let You Love Me

Rita Ora

Sheet music for the first system of "Let You Love Me". It includes parts for three Accordions (Akordeon) and a Keyboard (Klavír). The first system contains measures 1 through 17. The music is in a key with one flat and a 4/4 time signature. The accordion parts are labeled "Sloka 1".

Sheet music for the first system of the vocal part. It includes parts for Alto (Ak.), Soprano (Ak.), and Bass (Klv.). The first system contains measures 10 through 12. The music is in a key with one flat and a 4/4 time signature. The vocal parts are labeled "Před-refrén 1".

Sheet music for the second system of the vocal part. It includes parts for Alto (Ak.), Soprano (Ak.), and Bass (Klv.). The second system contains measures 13 through 15. The music is in a key with one flat and a 4/4 time signature. The vocal parts are labeled "Refrén 1".

Sheet music for the third system of the vocal part. It includes parts for Alto (Ak.), Soprano (Ak.), and Bass (Klv.). The third system contains measures 16 through 18. The music is in a key with one flat and a 4/4 time signature. The vocal parts are labeled "Refrén 1".

Sheet music for the fourth system of the instrumental part. It includes parts for three Accordions (Akordeon) and a Keyboard (Klavír). The fourth system contains measures 18 through 20. The music is in a key with one flat and a 4/4 time signature.

Sheet music for the fourth system of the vocal part. It includes parts for Alto (Ak.), Soprano (Ak.), and Bass (Klv.). The fourth system contains measures 21 through 23. The music is in a key with one flat and a 4/4 time signature.

Sheet music for the fifth system of the instrumental part. It includes parts for three Accordions (Akordeon) and a Keyboard (Klavír). The fifth system contains measures 20 through 22. The music is in a key with one flat and a 4/4 time signature. The accordion parts are labeled "Sloka 2".

Sheet music for the fifth system of the vocal part. It includes parts for Alto (Ak.), Soprano (Ak.), and Bass (Klv.). The fifth system contains measures 24 through 26. The music is in a key with one flat and a 4/4 time signature. The vocal parts are labeled "Sloka 2".

Sheet music for the sixth system of the instrumental part. It includes parts for three Accordions (Akordeon) and a Keyboard (Klavír). The sixth system contains measures 22 through 24. The music is in a key with one flat and a 4/4 time signature.

Sheet music for the sixth system of the vocal part. It includes parts for Alto (Ak.), Soprano (Ak.), and Bass (Klv.). The sixth system contains measures 27 through 29. The music is in a key with one flat and a 4/4 time signature.

33 **Pílof-refrén 2**

AK.
AK.
AK.
Klv.

36

AK.
AK.
AK.
Klv.

39 **Refrén 2**

AK.
AK.
AK.
Klv.

47

AK.
AK.
AK.
Klv.

49 **Bridge**

AK.
AK.
AK.
Klv.

52

AK.
AK.
AK.
Klv.

41

AK.
AK.
AK.
Klv.

43

AK.
AK.
AK.
Klv.

45

AK.
AK.
AK.
Klv.

55

AK.
AK.
AK.
Klv.

58 **Refrén 3**

AK.
AK.
AK.
Klv.

61

AK.
AK.
AK.
Klv.

64

Ak.

Ak.

Ak.

Klv.

66

Ak.

Ak.

Ak.

Klv.

68

Ak.

Ak.

Ak.

Klv.

71

Ak.

Ak.

Ak.

Klv.

9

10

Na tomto příkladu jsme si ukázali, jakým způsobem můžeme jednoduše upravit nonartificiální skladbu z klavírních not pro akordeonový soubor. Podobně lze postupovat také u ostatních skladeb, kdy vždy při tvorbě doprovodu přihlížíme k celkovému charakteru skladby a zvažujeme závažnost jednotlivých částí, gradace a vrchol skladby.

6. Pozice a popularita akordeonu na českých ZUŠ

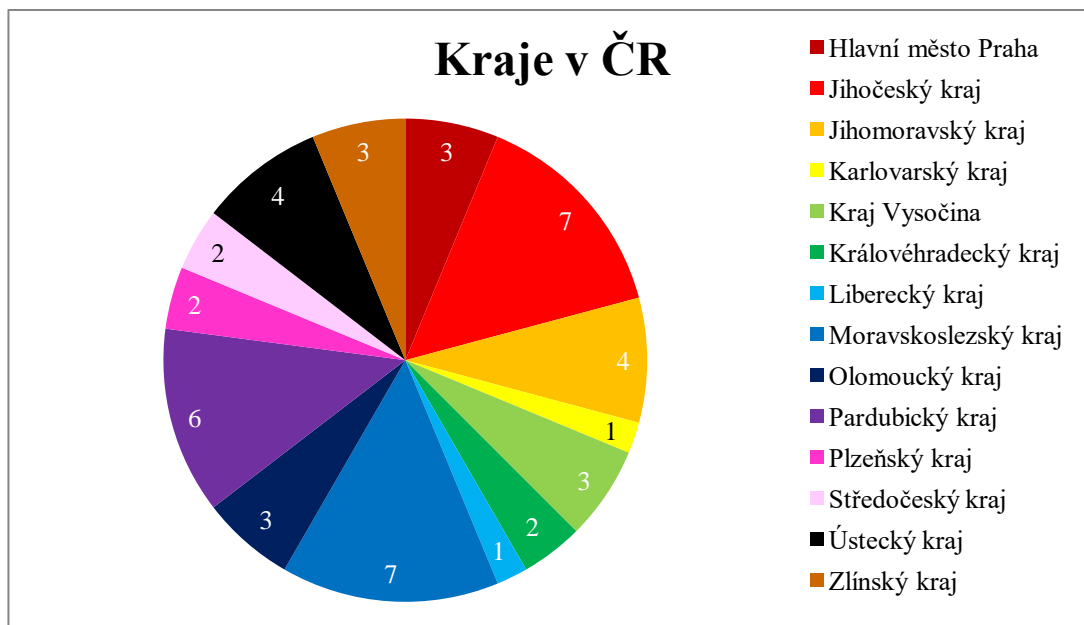
V této kapitole se budeme zabývat pozicí a popularitou akordeonu na českých ZUŠ, kterou zjistíme na základě vyhodnocení dotazníkového šetření. Dotazník obsahuje celkem 14 otevřených otázek a je určen výhradně pro učitele Hry na akordeon na českých ZUŠ. Z celkového počtu 250 oslovených ZUŠ vyučujících hudební obor v České republice je návratnost 48 odpovědí, což může být dáno také faktem, že ne na každé ZUŠ s hudebním oborem se Hra na akordeon vyučuje.

Dotazník je koncipován kvantitativně a je zcela anonymní. Výsledky dotazníkového šetření jsou použity a zpracovány výhradně v této diplomové práci. Hlavním cílem dotazníku je zjistit, zda je o výuku akordeonu v České republice zájem, zda má dostatečnou podporu a zázemí ze strany vedení ZUŠ, zda volba hraného repertoáru a hudebních žánrů přispívá k popularitě akordeonu, a jakým způsobem se učitelé zaslouhují o popularitu akordeonu ve svém okolí.

Dotazník je v diplomové práci zpracován otázku po otázce, odpovědi jsou zaznačeny v grafech a v tabulkách obsahujících výběr smysluplných odpovědí respondentů. U každé otázky je publikován stručný slovní závěr týkající se vyhodnocení všech odpovědí. Celkové výsledky dotazníkového šetření jsou uvedeny v závěrečné podkapitole.

6.1. Vyhodnocení jednotlivých otázek dotazníkového šetření

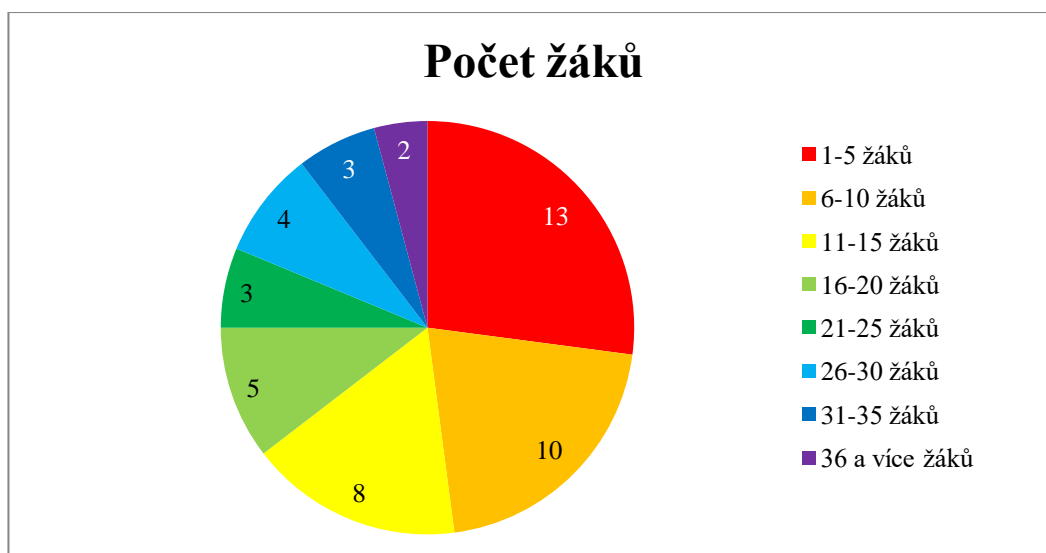
1. otázka: Na které ZUŠ vyučujete akordeon? Uveďte prosím i kraj, ve kterém se Vaše ZUŠ nachází.

Závěr:

Nejvíce respondentů je z Jihočeského a Moravskoslezského kraje s celkovým počtem 7 respondentů, dále pak následuje Pardubický kraj s počtem 6 respondentů. Naopak nejméně respondentů je z Karlovarského a Libereckého kraje. Celkově však respondenti vyučují akordeon ve všech krajích České republiky a každý kraj je tedy ve výzkumu nejméně jednou odpovědí zastoupen.

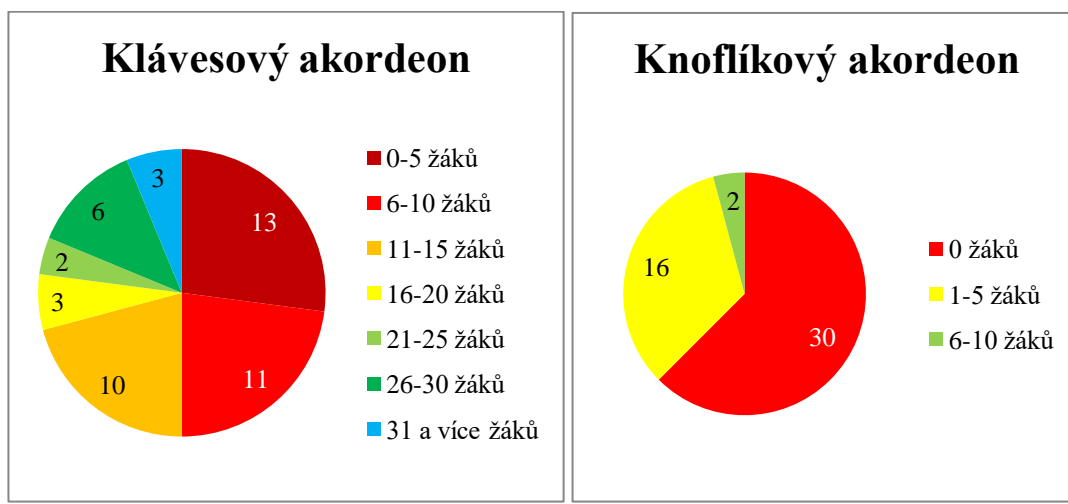
2. otázka: Jaký je celkový aktuální počet žáků ve hře na akordeon na Vaší ZUŠ?

Závěr:

Největší počet respondentů odpověděl, že se na jejich ZUŠ vyučuje 1-5 žáků ve hře na akordeon. Další dvě nejčastější odpovědi znázorňují, že se na ZUŠ velmi často vyučuje také 6-10 a 11-15 žáků. Přibližně jedna třetina všech respondentů odpověděla, že se na jejich škole vyučuje 16 a více žáků.

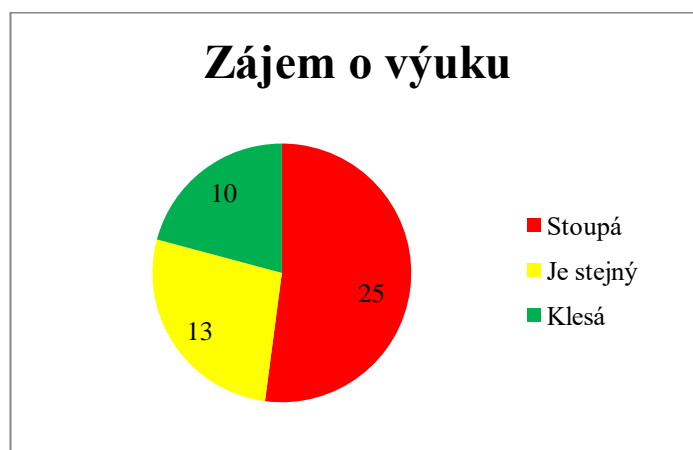
3. otázka: Uveďte počet žáků, kteří hrají na klávesový akordeon a počet žáků, kteří hrají na knoflíkový akordeon.

Závěr:

Z odpovědí respondentů je naprosto zřejmé, že v České republice převažuje výuka na klávesový akordeon oproti knoflíkovému. Na většině ZUŠ se na knoflíkový akordeon neučí vůbec žádný žák, v případě 16 ZUŠ se na knoflíkový akordeon učí 1 až 5 žáků a ve dvou případech 6-10 žáků.

4. otázka: Řekl/a byste, že zájem o výuku hry na akordeon oproti předchozím létům klesá nebo stoupá? Proč myslíte, že tomu tak je?

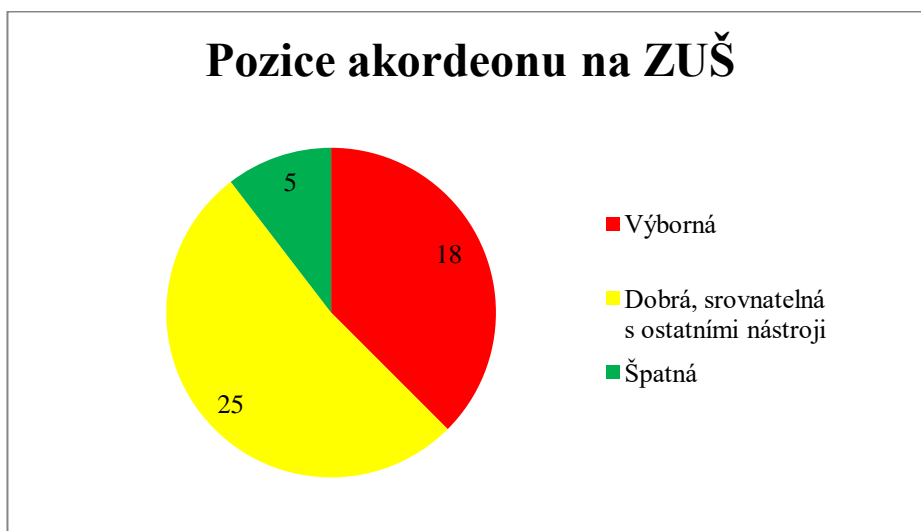
Výběr smysluplných odpovědí respondentů:

Zájem stoupá	Je třeba vhodná "reklama" nástroje, když bude nástroj tzv. vidět, vždy se najdou noví zájemci.
	Dle mých zkušeností bych řekl, že stoupá, protože rodiče nových dětí postupně opustili mýtus, že akordeon = Rusko nebo také "hospoda". Akordeon začínají propagovat mladí interpreti k obyčejnému doprovodu zpěvu ať už ve folkloru nebo i populárním žánru. Hra interpretů není náročná, ale zaujme (ať už je to Raduza nebo Kateřina Kouláková) - což je vlastně pro prvotní zaujetí žáka to nejpodstatnější.
	Řekla bych, že zájem o výuku hry na akordeon oproti předchozím létům stoupá. Máme ve škole dvacetiletou tradici akordeonových koncertů - "Čajů o páté" a akordeonový orchestr. Noví žáci většinou slyšeli akordeon na koncertech, líbil se jim a přihlásili se do ZUŠ.
Zájem je stejný	Zájem výrazně poklesl cca před 10 lety, od té doby stagnuje. Domnívám se, že spousta žáků považuje nástroj za málo "cool" a domnívají se, že má příliš úzký repertoár. (Považují ho za nástroj lidový či hospodský.) Případně je odradí to, že nástroj něco váží, že na rozdíl od EKN to "nehraje samo", nebo mají obavy z toho, že levou rukou je nutno hrát bez zrakové kontroly.
	Nyní se to nějakým způsobem stabilizuje, v naší škole přibývají stabilně průměrně 2 žáci na každý školní rok, ale masovka už to asi nikdy nebude, děti dnes mají veliký výběr různých aktivit i mimo ZUŠky a hodně je to o přesvědčování rodičů.
Zájem klesá	Klesá, hra na akordeon je poměrně náročná oproti hře na keyboard.
	Spíš klesá. I přes propagaci, málo lidí zná tento nástroj. Myslí si, že je moc těžké naučit se na něj hrát.

Závěr:

25 respondentů uvádí, že zájem o výuku akordeonu v současné době stoupá, a mezi nejčastější důvody řadí propagaci nástroje, jak ze strany ZUŠ, tak ze strany interpretů. Dále podle nich hrají významnou roli kvalitní pedagogové, a pro potencionální žáky je pak motivací hra v akordeonových souborech a skutečnost, že na akordeon lze zahrát v podstatě cokoliv. 13 respondentů dále uvádí, že dle jejich názoru je zájem o výuku akordeonu v posledních letech přibližně stejný a jako důvod uvádí například velký výběr dalších aktivit, které mají děti k dispozici, a dále všeobecně rozšířené mýty o akordeonu. 10 respondentů odpovědělo, že zájem klesá, a to především kvůli masovému rozšíření keyboardů a také kvůli předsudku, že je náročné se na akordeon naučit hrát.

5. otázka: Jakou pozici má výuka hry na akordeon na Vaší ZUŠ? (podpora od vedení školy, vybavenost školy, srovnání s ostatními obory a nástroji, úspěchy žáků, ...)

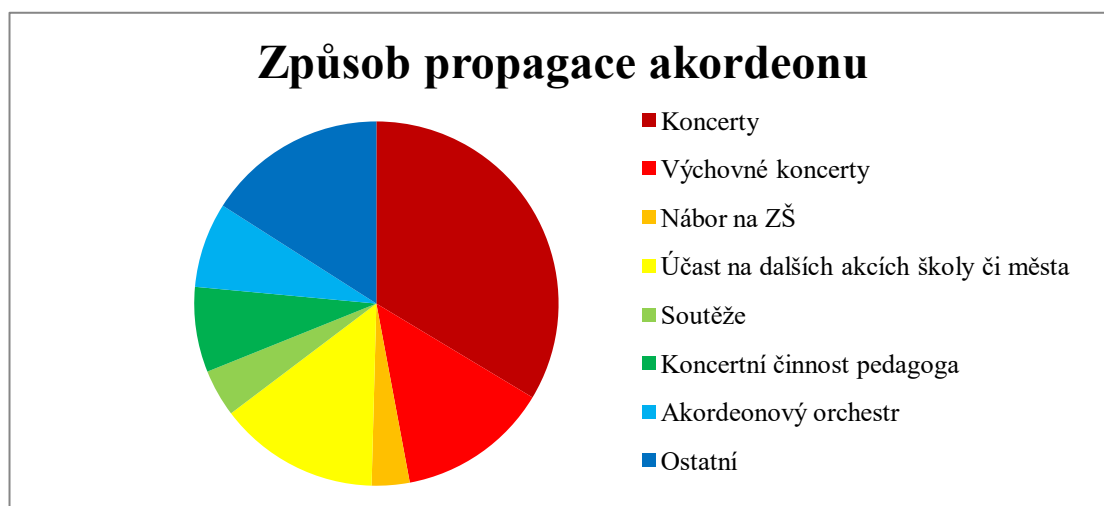
Výběr smysluplných odpovědí respondentů:

Pozice je výborná	Výuka hry na akordeon na naší ZUŠ má významnou pozici (podpora od vedení školy, vybavenost školy, úspěchy žáků - pravidelná účast na „Mezinárodní akordeonové dny v Praze“, účast na soutěžích vyhlášených MŠMT)
	Pozice výuky hry na akordeon má v naší ZUŠ velmi dobré postavení. Máme nové nástroje a celkově nám vedení velmi vychází vstříc. Je to také díky dobrým výsledkům na různých soutěžích a kulturních akcích.
Pozice je srovnatelná s ostatními nástroji	Ve všech bodech má pozici srovnatelnou s ostatními obory a nástroji.
	Podpora hry na akordeon od vedení školy a vybavenost školy je dobrá, rozdíl s jinými nástroji nebo obory není.
Pozice je špatná	Vybavení je v pořádku, jen musíme o svou pozici ve škole bojovat, při tak malém počtu žáků jsme mezi ostatními nástroji až na posledním místě.

Závěr:

Většina respondentů, a to celkem 25, uvádí, že pozice akordeonu na jejich ZUŠ je srovnatelná s ostatními hudebními nástroji. 18 respondentů pak uvedlo, že pozice akordeonu je výborná a mezi důvody uvedli nejčastěji úspěchy v soutěžích, četnost vystoupení, popularitu akordeonu díky akordeonovému orchestru, ochotu vedení školy zakoupit nové nástroje a poskytnout rozšířenou výuku nadaným žákům. 5 respondentů pak odpovědělo, že pozice akordeonu je špatná, a to především kvůli nízkému počtu žáků a v důsledku toho také nízkou účastí žáků na soutěžích. Jedním z dalších důvodů je snaha vedení školy nahradit Hru na akordeon Hrou na keyboard.

6. otázka: Jakým způsobem prezentujete a propagujete hru na akordeon veřejnosti a tedy i potenciálním budoucím zájemcům?

Závěr:

Většina učitelů využívá k propagaci akordeonu vícero způsobů. Nejčastějšími z nich je propagace akordeonu na koncertech ZUŠ, výchovných koncertech a na dalších akcích školy či města. Velmi častá je propagace akordeonu na základě vlastní koncertní činnosti pedagoga a také na základě prezentace akordeonových orchestrů. Mezi méně časté odpovědi pak patří nábor žáků na ZŠ a prezentace soutěžních výsledků. Respondenti využívají také ostatní způsoby propagace, mezi které patří například výběr vhodného repertoáru pro konkrétní akce, festivaly, vernisáže, mezioborové projekty, využití akordeonu v komorní hře s jinými nástroji či v kapele, medializace, video-koncerty a online přenosy koncertů na webových stránkách školy.

7. otázka: Jaký postoj mají ke hře na akordeon Vaši žáci?

Výběr smysluplných odpovědí respondentů:

Přímo milují tento nástroj a zvláště orchestr navštěvují velmi rádi. Líbí se jim repertoár známých moderních skladeb, které pro ně aranžují.

Hra na akordeon je baví a jsou překvapeni, co všechno si na něj mohou zahrát.

Všichni se snaží pracovat a rozvíjet se, jsou ochotní a zvědaví, vybrali si nástroj samostatně, akordeon je podle žáků výjimečný a neordinární.

Velmi kladný. Do výuky chodí připraveni, je zřejmé, že je baví. Ochotně se zapojují také při souborové hře (zejm. folkový soubor v rámci školy).

Hra na akordeon žáky baví, hlavně to, že si na něj mohou zahrát písničky,

kteře znají, líbí se jim. Výhodou je i snadná transpozice písní v basech a možnost improvizace.

Moji žáci mají kladný postoj ve hře na akordeon, motivuje je každé vystoupení, na kterém mohou prezentovat své umění a co se vlastně naučili.

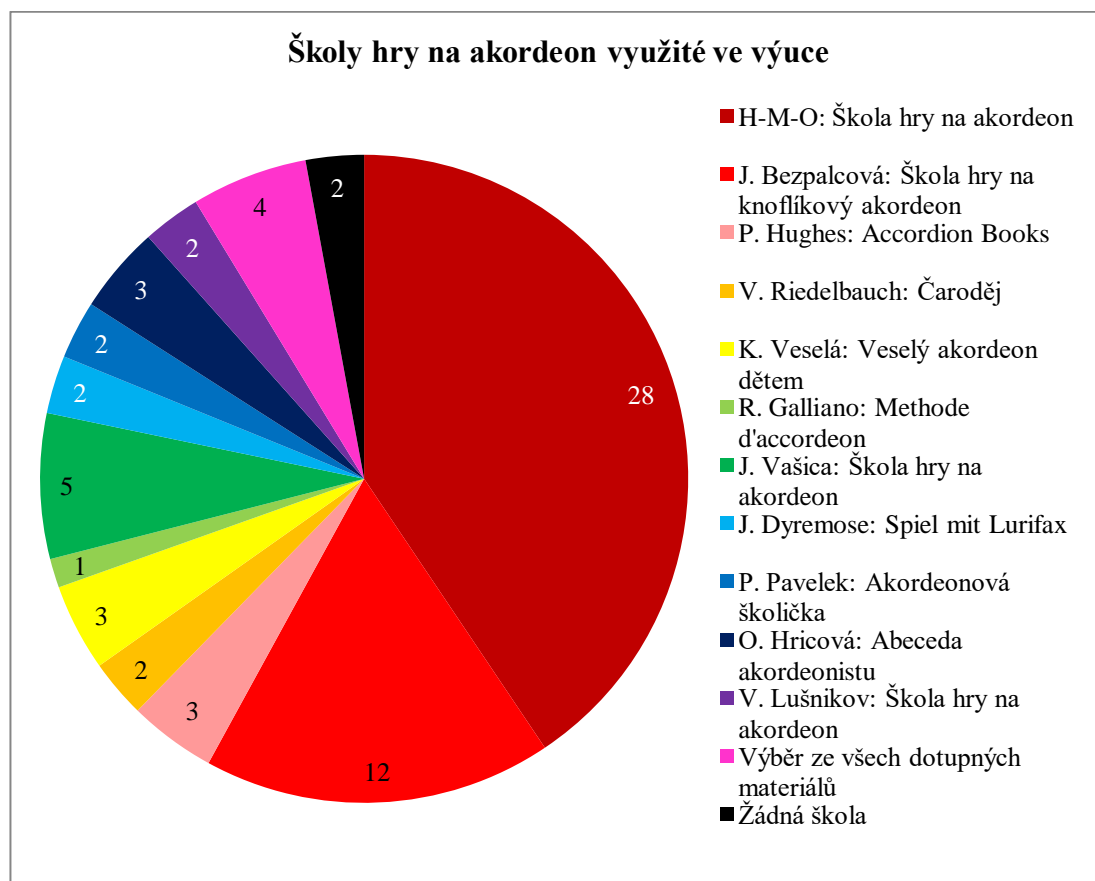
Některé hraní velmi baví, jiní chodí hlavně kvůli rodičům.

Některí to berou jako další povinnost, některé to opravdu baví a vidí v nástroji potenciál uplatnění.

Závěr:

Většina respondentů odpověděla, že postoj jejich žáků ke hře na akordeon je velmi kladný a hra na akordeon je velmi baví. Toto tvrzení podpořili těmito důvody – akordeon je netradiční a všestranný nástroj, žáci si na něj mohou zahrát, co se jim líbí, zapojují se do akordeonových orchestrů a jiné souborové hry, na vystoupeních prezentují, co se naučili. Některí z respondentů naopak vypověděli, že někteří žáci navštěvují výuku hry na akordeon pouze kvůli donucení ze strany rodičů, či ji berou pouze jako jejich další povinnost.

8. otázka: Uveďte školu/školy hry na akordeon, které ve výuce využíváte a krátce zhodnoťte její/jejich klady a zápory.

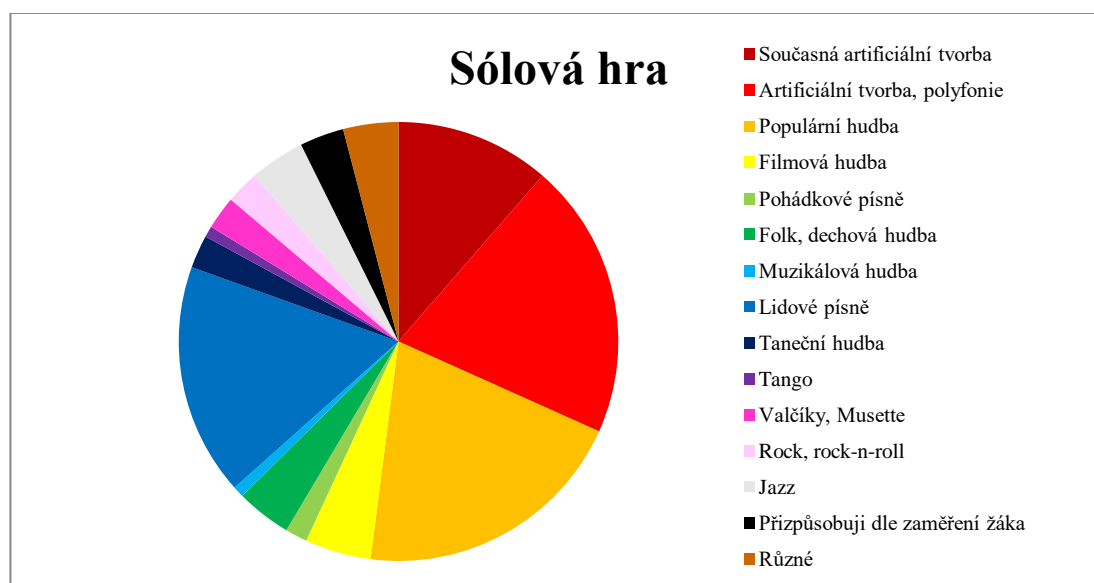
Závěr:

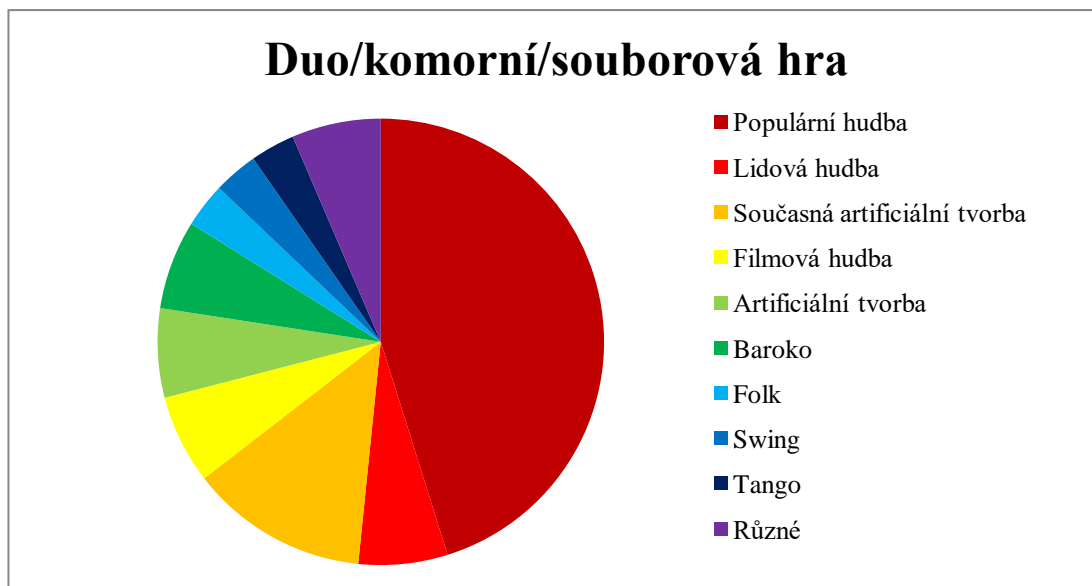
28 respondentů používá ve výuce *Školu hry na akordeon* od autorů I. Havlíčka, F. Machalíčkové a J. Ondruše, mezi její klady řadí propracovanost, systematickosti, srozumitelnost, přehlednost, hezky znějící cvičení, a mezi zápory poněkud zastaralou metodiku, nevhodné pořadí látky, málo písniček, cvičení začínající na „c““, a dalším záporem je, že žáky mnohdy tato cvičení nebaví.

12 respondentů využívá ve výuce *Školu hry na knoflíkový akordeon* od Jany Bezpalcové, a to i ve výuce žáků, kteří hrají na klávesový akordeon. V tomto případě si učitelé dopisují k jednotlivým cvičením svoje prstoklady pro klávesový akordeon. Mezi klady této školy patří srozumitelnost i pro nejmenší děti, přehlednost, vhodný začátek písničkami na 3 tóny, zpěvník písniček a koled situovaný v závěru školy, vhodné metodické postupy, vzhledová atraktivita pro děti, rozsah skladeb po oktávu. Hlavním záporem jsou pak předepsané prstoklady pro klávesový akordeon, ve kterých se často vyskytují chyby.

Mezi další častěji využívané školy hry na akordeon patří *Škola hry na akordeon* od J. Vašicy a přibližně stejnou četnost využití mají všechny ostatní výše zmíněné školy hry. Někteří respondenti uvedli, že ve výuce kombinují všechny materiály, které mají dostupné, avšak neuvedli, co mezi tyto materiály patří. 2 respondenti nevyužívají školy hry ve výuce vůbec a výuku staví spíše na písničkách a skladbách, na kterých si žáci postupně procvičí různé technické problémy.

9. otázka: Jaké hudební žánry nejčastěji s žáky hrajete v sólové hře? A jaké v duu/komorní/soubořové hře?

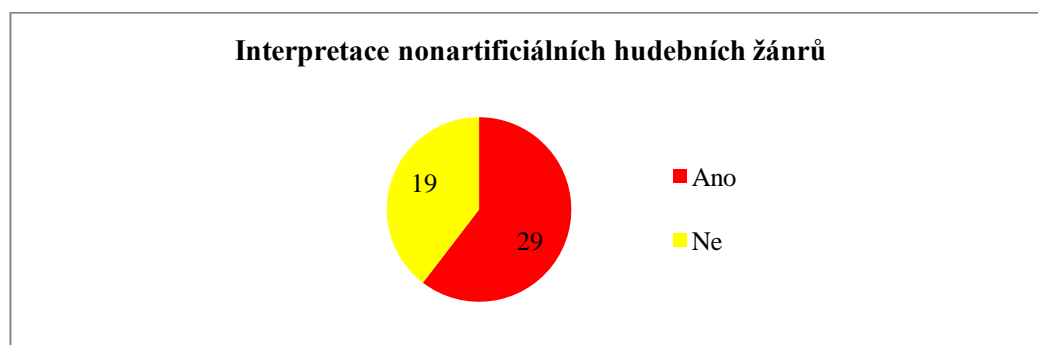

Závěr:

Mezi nejčastěji hrané hudební žánry v sólové hře na akordeon patří umělecká hudba a populární hudba, dále lidové písně a umělecká tvorba současných autorů. Mezi další hudební odvětví, která se na českých ZUŠ hrají, patří filmová hudba, jazz, folk a dechová hudba, rock, rock-n-roll, taneční hudba, valčíky, pohádkové písně, tango a muzikálová hudba. Někteří respondenti využívají ve výuce různé hudební žánry, které blíže nespecifikovali, a někteří přizpůsobují volbu hudebních žánrů vlastním zájmům a zaměřením jednotlivých žáků.

V duu, komorní a souborové hře převažuje populární hudba. Mezi další hudební odvětví pak patří současná umělecká hudba, lidová hudba, filmová hudba, umělecká tvorba, hudba baroka, folk, swing a tango. Někteří respondenti uvedli, že využívají různé hudební žánry, které blíže nespecifikovali.

10. otázka: Věnujete se s žáky také interpretaci skladeb pro akordeon ne příliš tradičních nonartifických hudebních žánrů (např. rock, pop, metal, punk, ...)? Pokud ano, kterých žánrů se to týká?

Závěr:

29 respondentů odpovědělo, že se ve výuce s žáky věnují také interpretaci nonartificiálních hudebních žánrů. Mezi nejčastějšími hudebními žánry pak uvedli pop, rock, jazz, metal a dále různé žánry na základě přání žáků. 19 respondentů pak uvedlo, že se interpretaci nonartificiálních žánrů ve výuce nevěnuje.

11. otázka: Je pro Vaše žáky motivací hra v duu, komorním seskupení či souboru?
Proč tomu tak je?

Výběr smysluplných odpovědí respondentů:

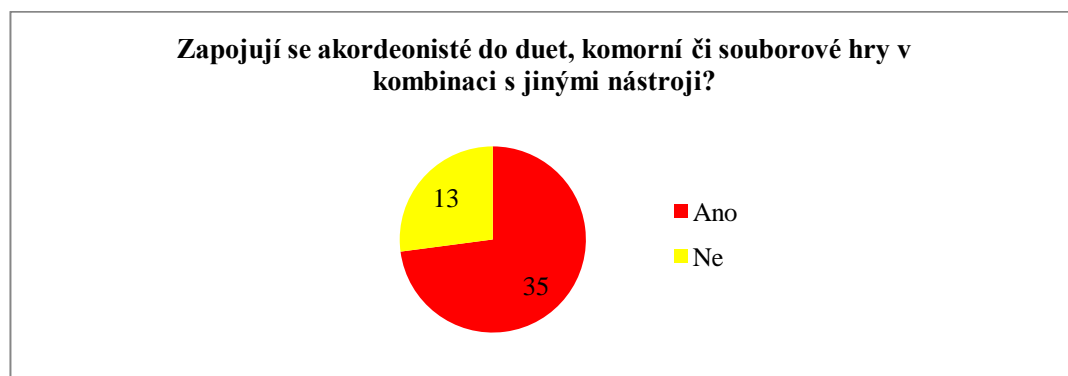
Ano	Ano velmi. Společenský prvek, menší tréma.
	Určitě ano, protože je hra v kolektivu baví, rádi podnikají společné aktivity, navazují nová přátelství. Určitě je to pro ně i velmi pozitivní, protože je to učí týmové práci a odpovědnosti nejen za sebe ale i celek.
	Rozhodně ano. I v sólových hodinách se s žáky snažím hrát duo. Pro ně je motivace hrát se svou paní učitelkou. Anebo se těší na soubor, kde si zahrají s kamarády, svůj part nemusí úplně dokonale umět, takže vědí, že sem tam nějaká chybička se v souboru ztratí a nemusí být tak nervózní jako při sólových výstupech.
	Motivuje je hra v orchestru. Možná je to díky líbivému repertoáru, ale spíše skvělá parta dětí. A nemají tolik strach vystupovat, když nejsou na pódiu sami.
Ne	Moc ne, je to pro ně další povinnost.
	Někteří to berou jako hodinu navíc, na kterou by museli jezdit. Ne všichni bydlí blízko ZUŠ.

Závěr:

Většina respondentů zastává názor, že hra v duu, komorním seskupení, či souboru je pro žáky velkou motivací. Jako důvod uvádějí motivaci zahrát si se svým učitelem, dále rychlejší nácvik partů vzhledem k jejich jednoduchosti oproti sólové hře, socializaci dětí, kdy mají možnost navázat nová přátelství a zažít

spolu legraci, nižší míru trémy na podiu při vystoupení, pestrý repertoár a možnost častějšího vystupování. 6 respondentů pak odpovědělo, že hra v duu, komorní či souborové hře pro žáky není motivací, a to zejména z toho důvodu, že je to pro ně pouze další povinná hodina, do které musejí docházet.

12. otázka: Zapojují se na Vaší ZUŠ akordeonisté do hry duet, komorní či souborové hry také v kombinaci s jinými hudebními nástroji? Pokud ano, s jakými nástroji? Jaké hudební žánry v této sestavě hrají?

Výběr smysluplných odpovědí respondentů:

Ano	Zapojují se, vytváří např. sourozenecké duo, trio, v kombinaci AK + flétna, AK + kytara, AK + sax. + klarinet, AK + klavír apod.
	Akordeonový orchestr s podporou bicích, kláves - pop, akordeonové skladby. KH čistá akordeonová nebo kombinace s klavírem, př. flétna, dle skladeb a aranží. Většinou původní skladby pro toto nástrojové obsazení.
	Ano - souborová hra: v kombinaci s houslemi, basou, zobcovými flétnami, klavírem/EKN.
	Ano. Housle, houslový soubor, dechové nástroje. Převládají populár a lidové písně.
Ne	Žáci mají komorní hru, s jinými nástroji nekombinujeme
	Protože má škola 6 pracovišť, není možno kombinovat nástrojovou hru.

Závěr:

35 respondentů odpovědělo, že jejich žáci – akordeonisté – hrají také v kombinaci s jinými nástroji. Často se jedná o sourozenecká dua či tria, dále o doprovod sólového nástroje či zpěvu, o menší uskupení na základě obsazení skladeb, cimbálovou či dechovou muziku a obsazení v dalších různých souborech a orchestrech. Mezi nástroje, které často zaznívají v kombinaci s akordeonem, patří keyboard, klavír, bicí, baskytara, kontrabas, housle, flétna, kytara, saxofon, zpěv

či klarinet. V těchto seskupeních hrají žáci nejčastěji originální literaturu napsanou pro dané seskupení, umělé hudbu, dále pop, rock, filmovou hudbu, či hudbu lidovou.

13 respondentů pak uvedlo, že jejich žáci hrají pouze v čistě akordeonové kombinaci. Svou odpověď odůvodnili například nemožností kombinace nástrojů z organizačních důvodů (např. škola je rozmístěna v šesti budovách), dále z časových důvodů (např. každé oddělení má svůj vlastní soubor a tedy už nezbývá čas na vytváření komorní hry napříč odděleními).

13. otázka: Jaká je dle Vašeho názoru celková popularita výuky hry na akordeon na ZUŠ v České republice?

Výběr smysluplných odpovědí respondentů:

Myslím si, že akordeon začíná být populární. I díky větší propagaci v médiích, nebo i díky různým kapelám, které využívají akordeon.
Myslím, že zájem o akordeon stoupá, nástroj je mnohem populárnější než v minulosti. Velkou roli však hraje tradice výuky hry na akordeon v daném městě.
Záleží na regionu, celkově akordeon je populární a dobře vedený na ZUŠ v ČR.
To záleží dost na konkrétních učitelích. Myslím si, že nadšení učitelé přivedou k akordeonu více žáků. Děti to pak baví a oddělení je úspěšné. Naopak učitelé, kteří si odučí jen svou pracovní dobu, toho akordeonu moc nepřinesou. Takže v některých krajích bych řekla, že akordeon vzkvétá a je velmi populární - napadá mě teď např. Plzeňský kraj, Jihomoravský, Jihočeský, Pardubický, Vysočina. Jistě se najdou šikovní učitelé i v dalších krajích, ale už jsou to pak spíše jen individuální ZUŠky a nejedná se o popularitu v celém kraji.
Každý kraj je jiný, v některých ZUŠkách akordeon vůbec není, protože v tom daném městě nebo i okrese prostě není zájem. Myslím si, že záleží hlavně na zájmu tento nástroj učit a pak se ho pomocí ZUŠ, webových stránek, plakátů atd. snažit propagovat. Protože, některé děti i rodiče nevědí, že tento nástroj existuje
Menší než by měla být - zejména ve srovnání se Slovenskem i jinými okolními státy.
Myslím si, že stále klesající, bohužel.
Myslím, že napříč ČR není akordeon příliš populární. Popularita bývá spíše záležitostí jednotlivých škol (zapálený pedagog, zavedený školní soubor apod.), případně jí může přispívat specifikum toho kterého regionu (např. popularita lidové hudby na Slovácku či Valašsku).

Závěr:

Názory respondentů jsou různorodé. Ti, kteří si myslí, že popularita akordeonu v ČR je vysoká či stoupá, svá tvrzení přisuzují větší propagaci akordeonu v médiích, častějšímu obsazení akordeonu v kapelách, propagaci nástroje celebritami

a prezentaci vynikajících studentů na ZUŠ, konzervatořích, vysokých školách a v zahraničí. Velké množství respondentů pak zastává názor, že popularita akordeonu se odvíjí jak od konkrétní lokality a jejího specifika (např. popularita lidové hudby, folkloru apod.), tak závisí na učitelích, kteří akordeon vyučují a jejich přístupu k samotné výuce a propagaci nástroje. Někteří respondenti pak odpověděli, že popularita akordeonu v ČR není dostatečná, a své tvrzení podpořili faktem, že akordeon je nepopulární také kvůli tomu, že je to těžký nástroj a pro rodiny cenově náročný, dále proto, že má špatnou propagaci a mnohdy rodiče ani žáci tento nástroj neznají, a tudíž se na některých ZUŠ ani nevyučuje.

14. otázka (nepovinná): Pokud byste chtěl/a zmínit cokoliv dalšího k výuce hry na akordeon a k pozici a popularitě akordeonu, budu ráda.

Výběr smysluplných odpovědí respondentů:

Popularitu nejen akordeonu, ale ZUŠek zvyšuje například akce ZUŠ OPEN, je dobré, že akordeon je více slyšet i v populární hudbě (Divokej Bill, Radúza nebo J. Nohavica s Robertem Kušmierským). Je na každé ZUŠ, co pro tento nástroj udělá, resp. na učiteli, který na dané škole vyučuje.
V současné době vzniká mnoho nových a zajímavých skladeb i pro mladší žáky, což vidím jako velké plus. Existuje také řada mladých akordeonistů, kteří se popularizaci toho nástroje věnují (Check Accordion Trio), takže vidím budoucnost akordeonu velmi pozitivně.
Ráda bych zmínila, že výuka by měla být pro děti především jako "škola hrou", takže by učitelé měli upustit od osnov a trochu více vnímat to, čemu se chce věnovat konkrétní žák. Nemůžeme přeci děti škatulkovat dle věku. Každý má své tempo, své oblíbené autory a tím bychom se měli řídit.
Žáky baví velmi i to, že akordeon je v podstatě takový malý orchestr. Je to pro něj zajímavý a nezvyklý nástroj, kterým se chlubí s tím, že hrají na něco výjimečného.
Velké zásluhy o popularitu akordeonu má v Čechách Ladislav Horák, který pořádá hudební kurzy v Třeboni, účastní se mezinárodních soutěží jak jako porotce, ale i se svými žáky pražské konzervatoře. Pořádá koncerty např. s Petrem Nouzovským (violoncello), Jaroslavem Svěceným. Na pražské konzervatoři pořádá každý rok seminář, kde zve zahraniční hudební skladatele pro akordeon, hráče. (Franc Angelis, Gorka Hermosa). Organizuje mezinárodní soutěž Pražské akordeonové dny.
Ráda bych touto cestou poděkovala mnohým kolegům, ale především bych vyzvedla vynikajícího člověka nejen po stránce lidské, ale i samozřejmě odborné, profesora Konzervatoře Praha Ladislava Horáka, který právě nese tu největší zásluhu na rozvoji akordeonu v naší republice. Patří mu velké, velké díky.
Velmi si cením práce p. profesora Horáka, který pro akordeon dělá velmi mnoho. Akordeon je nástroj budoucnosti, obsáhne mnoho hudebních žánrů od klasiky po moderní, technicky náročné skladby. Jsem moc ráda, že mohu učit své žáky na tento krásný nástroj.

Závěr:

Někteří respondenti se k této otázce nevyjádřili, nebo vyjádřili názor, že vše již bylo řečeno výše. Někteří se podělili o své další názory, ve kterých povětšinou shrnuli, že je důležité, aby hra na akordeon žáky bavila, aby byli dostatečně motivováni ke hře díky svým učitelům, dalším vzorům a díky účasti v komorní a souborové hře. Dále vyjadřují důležitost propagace akordeonu jako všestranného nástroje a vyzdvihují akce jako je ZUŠ Open. Někteří respondenti také vyzdvihují významnou osobnost, kterou je pan Ladislav Horák působící na pražské konzervatoři. Ten se v současné době velkým podílem zaslouhuje o propagaci a popularitu akordeonu v České republice.

6.2. Vyhodnocení dotazníkového šetření

Po zpracování odpovědí respondentů můžeme říci, že z dotazníkového šetření přímo vyplývá následující:

1. V dotazníkovém šetření jsou zúčastněny všechny kraje České republiky
2. Hru na akordeon studuje nejčastěji 1-5 žáků na jedné ZUŠ, k obvyklým počtům patří také 6-10 a 11-15 žáků na jedné ZUŠ.
3. Většina žáků hraje v ČR na klávesový akordeon. Na většině škol se knoflíkový akordeon nevyučuje vůbec, pouze na některých ZUŠ se vyučuje 1-5 žáků na knoflíkový akordeon a ostatní žáci pak na akordeon klávesový.
4. Zájem o výuku hry na akordeon v současné době spíše stoupá.
5. Pozice akordeonu na českých ZUŠ je srovnatelná s ostatními nástroji.
6. Propagace akordeonu v ČR je založena především na vystupování na koncertech, výchovných koncertech a dalších akcích školy či města.
7. Žáci mají ke hře na akordeon většinou kladný postoj.
8. Mezi nejčastěji využívané školy hry na akordeon ve výuce patří *Škola hry na akordeon* autorů I. Havlíčka, F. Machalíčkové a J. Ondruše a dále *Škola hry na knoflíkový akordeon* autorky J. Bezpalcové.
9. Mezi nejčastěji hrané hudební žánry patří v sólové hře na akordeon umělecká hudba, lidové písně a populární hudba. V komorní a souborové hře se pak hraje nejčastěji hudba populární.
10. Ve výuce hry na akordeon je zastoupena také interpretace nonuměleckých žánrů jako je pop, rock a jazz.
11. Hra v duu, komorním seskupení či souboru je pro žáky velkou motivací.
12. Akordeon je velmi často v duu, komorní či souborové hře zkombinován také s jinými nástroji.
13. Popularita akordeonu v České republice je rozdílná napříč lokalitami a je ovlivněna především způsobem propagace akordeonu a celkovou snahou a nadšením samotných pedagogů hry na akordeon.

Výsledkem dotazníkového šetření je tedy fakt, že o výuku hry na akordeon je v České republice stále zájem, a tento zájem v současné době spíše stoupá. Pozice akordeonu je na většině českých ZUŠ srovnatelná s ostatními nástroji, tudíž výuka hry na akordeon má dostatečné zázemí a také podporu od vedení škol. Volba repertoáru a hudebních žánrů přispívá k motivaci žáků stejně tak jako jejich účast v komorních či souborových seskupeních. Popularita akordeonu závisí na vhodné propagaci a na snaze jednotlivých učitelů a je v rámci ČR v současné době různorodá.

Závěr

V závěru diplomové práce je zapotřebí shrnout její poznatky. Práce nejprve seznamuje čtenáře se základním popisem klasického a digitálního akordeonu. Z toho je patrné, že akordeon se i nadále modernizuje a jde s dobou. Digitální akordeon je velmi moderní nástroj, který disponuje podobnými funkcemi jako dnes již velmi dobře známé a oblíbené keyboardy. Akordeon je tedy moderní a všestranný hudební nástroj, který lze využít také v nonartificiálních hudebních žánrech, což je v této práci prokázáno na základě hudebně-analytických sond do různých žánrů nonartificiální hudby. Akordeon je tedy v dnešní době oblíben také mezi interprety nonartificiálních hudebních žánrů a je jimi znatelně propagován.

Diplomová práce dále popisuje vymezení vzdělávacího zaměření Hra na akordeon na ZUŠ, neboť jeho znalost je základem pro výuku hry na akordeon a pro stanovení jejího obsahu. Jako prostředek k naplnění závazných výstupů stanovených dokumenty RVP a ŠVP volí učitelé ve výuce velmi často školy hry na akordeon. A vzhledem k pozici, kterou školy hry na akordeon ve výuce zastávají, je nutné vyhodnotit jejich kvalitu. Tato práce proto naplnila svůj další cíl srovnáním vybraných škol hry na akordeon jak po stránce metodické, tak po stránce žánrové, poskytla čtenáři jejich adekvátní hodnocení a posoudila vhodnost využití těchto škol ve výuce.

Dalším cílem, který byl v této práci naplněn, bylo představit možnosti využití nonartificiální hudby ve výuce hry na akordeon. Na konkrétních příkladech proto tato práce demonstruje, jak lze do výuky nonartificiální skladby zařadit a jak s nimi můžeme pracovat v sólové hře i v komorní či souborové hře. Dále zde čtenář najde jednoduchý návod na transkripci nonartificiální skladby z klavírního partu do partitury pro akordeonový soubor, podle kterého pak ve výsledku může vytvářet vlastní transkripce pro potřeby vlastní výuky.

Posledním cílem práce pak bylo zjistit aktuální pozici a popularitu akordeonu na českých ZUŠ. To bylo provedeno na základě dotazníkového šetření. Diplomová práce tedy zpracovává výsledky všech otázek dotazníkového šetření a z nich vyvozuje závěr, že pozice akordeonu na českých ZUŠ je srovnatelná s ostatními nástroji a popularita akordeonu je v České republice různorodá v závislosti na konkrétní lokalitu a konkrétního učitele.

Jako autorka věřím, že tato práce přispěje k propagaci akordeonu jakožto velmi moderního a všestranného hudebního nástroje a bude motivací pro učitele hry na akordeon k sestavování různorodého repertoáru od škol hry až k netradičním nonartificiálním hudebním žánrům tak, aby žáci byli hrou na akordeon nadšení. A v neposlední řadě věřím, že pomůže překonat stereotypy, které mnohdy od tohoto hudebního nástroje potencionální zájemce odrazují.

Souhrn

Tato práce pojednává o akordeonu jako o nástroji mnoha možností a všestranného využití. Práce nejprve poskytuje čtenáři základní přehled týkající se klasického a digitálního akordeonu a poté se zabývá hudebně-analytickými sondami do vybraných nonartificiálních hudebních žánrů za účelem prokázat, že akordeon je i v těchto žánrech hojně využíván.

Dále tato práce vymezuje vzdělávací zaměření Hra na akordeon na ZUŠ z pohledu RVP ZUV a ŠVP. Vzhledem k četnosti využití škol hry na akordeon ve výuce na ZUŠ tato práce srovnává a hodnotí vybrané školy hry na akordeon z pohledu metodického i žánrového.

Kromě škol hry na akordeon se práce zabývá také zařazením nonartificiálních skladeb do výuky sólové i komorní a souborové hry a popisuje způsoby nácviku těchto skladeb. Dále práce poskytuje čtenáři návod na jednoduchou transkripci nonartificiální skladby z klavírního partu do partitury pro akordeonový soubor. V závěru práce je pak zpracováno dotazníkové šetření poskytující aktuální pohled na pozici a popularitu akordeonu na českých ZUŠ.

Klíčová slova:

Hudba – nonartificiální hudba – hudební žánry – hudebně-analytická sonda – akordeon – ZUŠ – RVP ZUV – ŠVP – Hra na akordeon – Sólová hra – Komorní hra – Souborová hra – transkripce – pozice a popularita akordeonu

Summary

This thesis deals with the accordion as a musical instrument with several opportunities and versatile usage. The thesis firstly gives readers the basic information about the classical and digital accordion and then it continues with the musically-analytic probes into the chosen nonartificial music genres in order to prove that the accordion is often used also in such genres.

This thesis then determines the educational coverage called “Playing the accordion” from the point of view of the curricular documents. According to the frequency of the usage of the instructional sheet music books for accordion in music schools, this thesis also compares and evaluates the chosen books from the point of view of the methodology and the genres used in the book.

Furthermore, this thesis deals also with the subsumption of the nonartificial compositions into the teaching of both solo playing the accordion and orchestral playing, and it also gives suggestions about how to practice these compositions. The reader then can find here the instructions how to transcribe the nonartificial composition from the piano sheet music to the sheet music for the accordion orchestra. At the end of the thesis there are the outcomes of the questionnaire which depict the actual position and popularity of the accordion in Czech music schools.

Key words:

Music – nonartificial music – music genres – musically-analytic probe – accordion – music schools – curricular documents – Playing the accordion – Solo playing – Orchestra playing – transcription – position and popularity of the accordion

Seznam použité literatury a pramenů

Literatura:

HOLUBEC, Jiří. *Hrajeme si pro radost 3. Úpravy skladeb pro školní muzicírování* [hudebnina]. Liberec: LŠHV, 2012.

HOLZSCHUH, Alfons. *Neue Holzschuh Akkordeonschule 2*. Manching: Musikverlag Holzschuh. ISBN 978-3-920470-60-3.

CHRISTE, Ian. *Ďáblův hlas: Heavy metal - kompletní historie pro znalce*, 2. vyd. Praha3: BB/art s.r.o., 2010.

Jelen. Zpěvník. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0444-4.

KORYČAN, L. *Akordeony Delicia a jejich předchůdci*. Hradec Králové, 1970.

KOZÁKOVÁ, Soňa. ZIMA, Jiří. MACEK, Jiří. *Já & písnička 5* [hudebnina]. Cheb: G+W, 2013. ISMN 979-0-706509-91-4.

MACHALÍČKOVÁ, F., HAVLÍČEK, I., ONDRUŠ, J. *Škola hry na akordeon*. Praha: Supraphon, 1988.

MATZNER, Antonín – WASSERBERGER, Igor – POLEDŇÁK, Ivan a kol. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část věcná*. 1. díl. Praha: Editio Supraphon, 1983.

PAVELEK, P. *Akordeonová školička*. 3. vydání. Rožnov pod Radhoštěm, 1999.

VIČAR, J. *Akordeon a jeho hudební uplatnění*. Praha: Panton, 1981.

Kvalifikační práce:

ŠMAHELOVÁ, Klára. *Akordeon ve tvorbě moravských skladatelů od konce 20. století do současnosti*. Brno, 2011. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy. Vedoucí práce prof. PhDr. Miloš Štědroň, CSc.

Internetové články:

DAYAL, Geeta – FERRIGNO, Emily. *Electronic Dance Music (EDM)*. Grove music online [online]. [cit. 04.11.2020]. Dostupné z: <https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-1002224259>

MARSHALL, Wayne. *Reggaeton*. Grove music online [online]. [cit. 10.11.2020]. Dostupné z: <https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-1002087540?rskey=xs2qyo&result=1>

MOORE, Allan F. *Punk rock*. Grove music online [online]. [cit. 09.11.2020].

Dostupné z:

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000046257?rskey=zSppGl&result=1>

WALSER, Robert. *Heavy metal*. Grove music online [online]. [cit. 10.11.2020].

Dostupné z:

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000049140?rskey=ibLAqW>

WARWICK, Jacqueline. *Pop*. Grove music online [online]. [cit. 05.11.2020].

Dostupné z:

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-1002259112?rskey=1GQJG5>

Internetové zdroje:

Accordion Boogie - Mojo Blues Band - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 04.11.2020]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=H27g5-R-Wq0>

Adele - Hello Chords | Bellandcomusic.Com. *Bell & Co Music - Theory, Guitar Chords, Song Charts* [online]. Copyright © Copyright 2020 All Rights Reserved. [cit. 11.11.2020]. Dostupné z: <https://www.bellandcomusic.com/adele-hello.html>

Adele "Hello - C Instrument" Sheet Music (Flute, Violin, Oboe or Recorder) in F Minor - Download & Print - SKU: MN0156906. *Sheet Music Downloads at Musicnotes.com* [online]. Copyright © 2020 Musicnotes, Inc. [cit. 11.11.2020].

Dostupné z: <https://www.musicnotes.com/sheetmusic/mtd.asp?ppn=MN0156906>

akordeon konstrukce a popis - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 01.09.2020]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=rz8IfWknbfA>

FR-3x V-Accordion® Guided Tour - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 04.09.2020]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=5KRoe8FC8vA&t=34s>

I'm Shipping Up To Boston - Dropkick Murphys - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 09.11.2020]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=x-64CaD8GXw>

Jelen - Jelen (Lyric video) - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 17.11.2020]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=wO1Ld8tVrRc>

Julietta Venegas - Me Voy (Video Stereo) - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 05.11.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=y8rBC6GCUjg>

KONGOS - Come with Me Now - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 05.11.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Gz2GVIQkn4Q>

Lucenzo & Don Omar - Danza Kuduro (Out Now) - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 10.11.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=rUFgacK8sZ0>

Mojo Blues Band - The Wild Taste Of Chicago (1989, Vinyl) | Discogs. *Discogs - Music Database and Marketplace* [online]. Copyright © 2020 Discogs [cit. 04.11.2020]. Dostupné z: <https://www.discogs.com/Mojo-Blues-Band-The-Wild-Taste-Of-Chicago/release/13191080>

Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010 [cit. 10.11.2020]. Dostupné z: http://www.vuppraha.rvp.cz/wp-content/uploads/2009/12/PRM_RVPZUV_NAWEB.pdf

Rita Ora - Let You Love Me Sheet music for Piano (Solo) | Muscores.com. *Muscores.com / The world's largest free sheet music catalog and community* [online]. [cit. 10.12.2020]. Dostupné z: https://muscores.com/zakuramusic/let_you_love_me

Roland FR-3X V-Accordion - Roland FR-3X V-Accordion - Schools rent from \$522/term - Musicorp Australia. *Musicorp Australia | Musical Instrument Rental and Hire for Individuals and Schools* [online]. Copyright © 2019 The Polygon Group Pty Ltd [cit. 01.09.2020]. Dostupné z: <https://www.musicorp.com.au/schools/keyboards/roland-fr-3x-v-accordion/123245-932264/>

Roland FR-4 X BK – Thomann Česko. [online]. Copyright © 1996 [cit. 01.09.2020]. Dostupné z: https://www.thomann.de/cz/roland_fr_4_x_bk.htm

Školní vzdělávací program ZUŠ Žerotín Olomouc [online]. Olomouc, 2020 [cit. 11.11.2020]. Dostupné z: https://www.zus-zerotin.cz/uploads/4/files/Zpravy/SVP_2020-2021.pdf

The Wanted - Glad You Came - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 04.11.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=2ggzxInyzVE>

Všechny recenze Delicia Arnaldo 23 - Heureka.cz. *Akordeony - Heureka.cz* [online].
Copyright © 2007 [cit. 22.07.2020]. Dostupné z:
[https://akordeony.heureka.cz/delicia-arnaldo-
23/recenze/?s=6#ng:6f6c64686173682dcb313c798d40a6741c9c261ffed6db9a](https://akordeony.heureka.cz/delicia-arnaldo-23/recenze/?s=6#ng:6f6c64686173682dcb313c798d40a6741c9c261ffed6db9a)

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Ivona Pastyříková, DiS.
Katedra nebo ústav:	Katedra hudební výchovy PdF UP v Olomouci
Vedoucí práce:	PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2021

Název práce:	Problematika multižánrového využití akordeonu ve výuce na ZUŠ
Název v angličtině:	The problems of multi-genre usage of the accordion in music schools
Anotace práce:	Práce obsahuje stručný popis klasického a digitálního akordeonu, hudebně-analytické sondy do vybraných hudebních žánrů využívajících akordeon a popisuje vymezení vzdělávacího zaměření Hra na akordeon na ZUŠ. Dále demonstruje způsoby využití nonartificiálních žánrů ve výuce akordeonu, poskytuje návod na transkripci skladby z klavírního partu pro akordeonový soubor a poskytuje aktuální pohled na pozici a popularitu akordeonu na českých ZUŠ.
Klíčová slova	Akordeon, nonartificiální hudba, hudebně-analytická sonda, RVP ZUV, ŠVP, Hra na akordeon, Škola hry na akordeon, Sólová hra, Komorní hra, Souborová hra, Transkripce, Pozice a popularita akordeonu
Anotace v angličtině:	This thesis contents basic information about the classical and digital accordion, musically-analytic probes into the chosen music genres which uses the accordion and describes the educational coverage called „Playing the accordion“ and taught in Czech music schools. The thesis then describes the ways how to use the nonartificial genres in teaching the accordion, gives instructions how to transcribe a composition from the piano sheet music to the sheet music for the accordion orchestra and gives the actual information about the position and popularity of the accordion in Czech music schools.
Klíčová slova v angličtině:	Accordion, nonartificial music, musically-analytic probe, Curricular documents, Playing the accordion, The instructional sheet music books for accordion, Solo playing, Orchestral playing, Transcription, Position and popularity of accordion
Počet příloh:	0
Rozsah práce:	115 810
Jazyk práce:	Český